

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**BAĞLANMA STİLLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE
OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞA VE PARTNERE
BAĞIMLILIĞA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Bengisu KELER

İstanbul, 2025

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**BAĞLANMA STİLLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE
OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞA VE PARTNERE
BAĞIMLILIĞA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Bengisu KELER

Öğrenci No
2120039024

ORCID ID
0000-0002-9489-3887

Danışman
Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL

İstanbul, 2025

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Bozukluğa ve Partnere Bağımlılığa Etkisinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 06/01/2025

Bengisu KELER

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

15.01.2025

Enstitümüz *Psikoloji* Anabilim Dalı *Klinik Psikoloji* Programı yüksek lisans öğrencilerinden **2120039024** numaralı **Bengisu KELER**'in "*İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Bozukluğa ve Partnere Bağımlılığa Etkisinin İncelenmesi*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 07/01/2025 tarih ve 2025/01 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "**OYBİRLİĞİ**" ile "**KABUL**" kararı verilmiştir

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Dr. Pe*** NE*** BA***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi On*** Fu*** EK***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Ni*** ON***
(İstanbul Arel Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Bengisu KELER
Danışmanı : Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL
Derecesi ve Tarihi : Yüksek Lisans (Tezli), 2025
Alanı : Klinik Psikoloji
Anahtar Kelimeler : Bağlanma Stilleri, Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Bozukluk, Partner Bağımlılığı

ÖZ

BAĞLANMA STİLLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞA VE PARTNERE BAĞIMLILIĞA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırma, bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğa ve partner bağımlılığına etkisini incelemek, aynı zamanda bu değişkenlerin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye’de yaşayan ve romantik ilişkisi olan bireylerden, örnekleme ise araştırmaya gönüllü olarak katılan, romantik ilişkiye sahip 415 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada, araştırma modeli olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, Demografik Bilgi Formu, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ve Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği kullanılarak, online platform olan Google Forms aracılığı ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmadaki verilerin normallik değerlendirilmesini yapabilmek için çarpıklık ve basıklık değerlerinden yararlanılmıştır. Verileri analiz edebilmek için Pearson Korelasyon Analizi, Regresyon Analizi, Bağımsız Örneklem t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Sonuç olarak, bağlanma stilleri alt boyutlarının, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığının bazı alt boyutları ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Name and Surname : Bengisu KELER
Supervisor : Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL
Degree and Date : Master's (Thesis), 2025
Major : Clinical Psychology
Keywords : Attachment Styles, Obsessive Compulsive Disorder İn
Romantic Relationships, Partner Dependency

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF ATTACHMENT STYLES ON OBSESSIVE COMPULSIVE DISORDER AND PARTNER DEPENDENCE IN ROMANTIC RELATIONSHIPS

This research was conducted to examine the effects of attachment styles on obsessive compulsive disorder in romantic relationships and partner dependency, and also to determine whether these variables differ according to demographic variables or not. The population of the research consists of individuals living in Turkey and having romantic relationships. The sample of the study consists of 415 people with romantic relationships who participated in the research voluntarily. In the study, the relational survey model was used as the research model. The data were collected through the online platform Google Forms, using the Demographic Information Form, the Three-Dimensional Attachment Styles Scale, the Romantic Relationship Obsessions and Compulsions Scale, and the Dependency in Romantic Relationships Scale. The collected data were analyzed using the SPSS program. In order to evaluate the normality of the data in the research, skewness and kurtosis values were used. Pearson Correlation Analysis, Regression Analysis, Independent Sample t-test and ANOVA were used for data analysis. As a result, it was found that the attachment styles sub-dimensions were correlated with some of the sub-dimensions of obsessive-compulsive disorder in romantic relationships and partner dependency.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii
SÖZLÜK.....	viii
GİRİŞ	1

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kavramsal Olarak Bağlanma	5
1.1.1. Dönemlere Göre Bağlanma.....	8
1.1.2. Bağlanma ve Psikopatoloji.....	10
1.1.3. Bağlanmada İçsel Çalışan Modeller	13
1.1.4. Bağlanma Kuramları	14
1.1.5. Çiftlerin Bağlanma Stillerinin Birbirleri Üzerindeki Etkileri	19
1.1.6. Bağlanma İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	20
1.1.7. Bağlanma ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	22
1.2. Kavramsal Olarak Obsesif Kompulsif Bozukluk	25
1.2.1. Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Bozukluklar.....	29
1.2.2. Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Etiyolojisi	30
1.2.3. Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluklar.....	31
1.2.4. Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluklar	31
1.2.5. Romantik İlişki Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler ile İlgili Araştırmalar.....	32
1.3. Kavramsal Olarak Partner Bağımlılığı	34

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli	37
2.2. Evren ve Örneklem	37

2.3. Veri Toplama Araçları	37
2.3.1. Bilgilendirilmiş Onam ve Sosyodemografik Bilgi Formu	38
2.3.2. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği	38
2.3.3. Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği	38
2.3.4. Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği	39
2.4. Verilerin Analizi.....	39

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri.....	41
3.2. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler	42
3.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ) ile Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİÖKÖ) ve Romantik İlişkilerde Bağımlılık (RİBÖ) Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye ve Regresyona Dair Bulgular.....	43
3.4. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	47
3.5. ÜBBSÖ, RİBÖ ve RİÖKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşa Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	48
3.6. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	51
3.7. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Bakım Veren Kişiye Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	52
3.8. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşanılan Romantik İlişki Sayısına Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	53
3.9. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	55
3.10. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular.....	58
3.11. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular	61.

4. TARTIŞMA

SONUÇ	77
KAYNAKÇA.....	83

EKLER

Ek-1: Sosyodemografik Bilgi Formu	100
Ek-2: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği.....	101
Ek-3: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği	102
Ek-4: Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği.....	103

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri.....	41
Tablo 2. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Değerleri	42
Tablo 3. ÜBBSÖ ile RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 4. ÜBBSÖ Puan Ortalamalarının Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu	46
Tablo 5. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu.	47
Tablo 6. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaş Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	49
Tablo 7. RİÖKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaş Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	50
Tablo 8. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaş Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	51
Tablo 9. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu	52
Tablo 10. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Bakım Veren Kişiyeye Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu	53
Tablo 11. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Romantik İlişki Yaşanılmış Kişi Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu	54
Tablo 12. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	55
Tablo 13. RİÖKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	56

Tablo 14. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	57
Tablo 15. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	58
Tablo 16. RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	59
Tablo 17. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	60
Tablo 18. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	61
Tablo 19. RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	62
Tablo 20. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre	
Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu	63

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1. Dörtlü Bağlanma Model.....	17

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
N	: Örneklem sayısı
OKB	: Obsesif Kompulsif Bozukluk
p	: Anlamlılık Değeri
RİBÖ	: Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği
RİOKÖ	: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği
SPSS	: Statistical Package for the Social Science (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı)
ÜBBSÖ	: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği
Vd.	: ve diğerleri

SÖZLÜK

Bağlanma: Kişiyi diğer kişiye bağlayan ve zamanla aralarında zaman geçtikçe devam eden sevgi bağına bağlanma denir (Ainsworth, 1979).

Romantik İlişki Bağımlılığı: Bireyin ilişkisinin bitmesinden korktuğundan dolayı sürekli partnerini kontrol etmesi ve ilişkiye dair problemlerde sürekli kendisini suçlayarak telafi etme davranışında bulunmasına partner bağımlılığı adı verilmektedir (Rusnáková 2014).

Romantik İlişkilerde Obsesif kompulsif Bozukluk: Bireylerin zihninde istenmeyen ve tekrar eden düşünceler ve telafi edici davranışlardan oluşan, bunların yanında bireyin partnerine karşı sevgisi ve partneri tarafından sevilme durumuna karşı tekrar eden olumsuz düşünceler ve telafi davranışlarıdır (Clark, 2004; Doron vd., 2012a).

GİRİŞ

Bağlanma bebek ile annesi arasında doğumdan önce başlayan bir süreçtir. İlk olarak anneye kurulan ilişki ilerleyen süreçte bakım veren ile devam etmektedir. Bebek ile bakım veren arasında kurulan bağlanmanın türü yetişkinlik döneminde verilecek kararları, bireyin davranışlarını, çevresindeki kişilerle kurduğu ilişkileri etkilemektedir. Bebeklikte bakım veren ile kurduğu ilişki bireyin dünyayı nasıl bir yer olarak algıladığı ve dünyanın güvenilir bir yer olup olmadığıyla ilgili inançlarının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bakım verenin bebeğin fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarına cevap vermesi, bebeğe karşı duyarlı ve ihtiyaç anında ulaşılabilir olması ile güvenli bağlanma oluşmaktadır. Bu ihtiyaçların giderilmemesi, sorumsuz ve uzak ebeveyn tutumları ise güvensiz bağlanmaya neden olmaktadır. Bireyin bakım veren ile deneyimleri olumsuz ise inançları katılaşmakta ve değişime karşı dirençli hale gelmektedir. Bağlanma kişilerin yetişkinlik döneminde kurdukları romantik ilişkileri üzerinde de etkili olabilmektedir. Bebeklikte bakım veren ile oluşan bağlanma yetişkinlik döneminde partner ile bağlanmaya dönüşmektedir. Yetişkinlikteki bağlanmanın bebeklikte oluşan bağlanma ile ilişkili olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar bebeklikte güvenli bağlanan bireylerin partnerlerine güvenmekte zorluk yaşamadıklarını, kendilerini açabildiklerini, ilişkide rahat ve mutlu olduklarını, güvensiz bağlanan bireylerin ise terk edilme, reddedilme korkularının olduğunu ve partnerlerine güven problemi yaşadıklarını, ilişkide çoğunlukla kaygılı ve mutsuz olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla bireylerin bağlanma stillerinin partnerleriyle ilgili duygu ve düşüncelerinin şekillenmesinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Bağlanma stilleri partnere bağımlılığa etki edebilmektedir. Bireyler çocuklukta bakım verenleri tarafından karşılanmayan ihtiyaçlarını yetişkinlikte partnerleri üzerinden karşılamaya çalışabilmektedirler. Bu bireyler partnerleri olmadan yaşayamayacaklarını düşünmekte, onlar olmadan plan yapamamakta, ilişkide mutsuzsalar bile bitmesini istememekte, ilişkiyi kontrol etmeye çalışmaktadırlar. Her ne kadar ilişkinin devamlılığı için uğraşsalar da hiçbir zaman yeterli hissedememektedirler. Bu da kişilerin partnerleri ile ilgili obsesif kompulsif düşünceler geliştirmelerine neden olabilmektedir. Bu bağlamda bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı üzerinde nasıl

bir etki oluşturduğunu ortaya koyabilmek oldukça önemlidir. Bu bağlamda çalışmada, araştırmanın temel problemini oluşturan bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı üzerinde etkisi var mıdır? Sorusuna yanıt aranmıştır. Ayrıca araştırmadaki değişkenlerin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediği de araştırılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı üç ana başlık olarak verilmiştir. Üç değişkenin de literatürde yapılmış çalışmalardaki sonuçlarına bakılmış ve her değişken detaylı olarak açıklanmıştır. Çalışmanın ikinci bölümüne geçildiğinde çalışmanın yöntemi araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları başlıkları verilerek ifade edilmiş ve çalışma için gerekli verilerin bulunması için kullanılacak ölçekler detaylı şekilde açıklanmıştır. Araştırmanın nc bölümünde yer alan bulgular bölümünde ölçeklerden elde edilen verilerin sonuçları verilmiştir. Yapılan analizler tablo olarak verilmiş ve yorumlamaları yapılmıştır. Tartışma bölümünde çalışmada elde edilen bulguların araştırma hipotezlerini destekleyip desteklememe bakımından yorumları yapılmıştır. Ek olarak araştırmada elde edilen bulguların literatürdeki diğer araştırmalardan elde edilen bulgularla benzerlik gösteren ve göstermeyen yönleri karşılaştırılmıştır. Araştırmanın son bölümü olan sonuç ve öneriler bölümünde araştırmadan elde edilen bulgular yorum katılmadan sonuç başlığında ifade edilmiş ve sonuçlar ışığında bazı öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma aynı zamanda bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuklukta bakım veren kişi, romantik ilişi yaşanılmış kişi sayısı, ilişi durumu, ilişkinin süresi ve partner ile nasıl tanışıldığı demografik değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partnere bağımlılık ile ilişkisini inceleyen bu çalışma günümüz romantik ilişkileri üzerinde önemli bir noktaya odaklanmaktadır. Kişilerin bağlanma stilleri ile romantik ilişkilerdeki OKB ve partner bağımlılığı arasındaki ilişkiyi anlamak, kişilerin romantik ilişkilerinde yaşadıkları problemleri anlayabilmek için önemlidir. Bu bilgi ilişki terapistlerinin problemi anlama ve partnere dair düşüncelerini tekrar inşa etmede danışana yardımcı olmada rehberlik sağlayabilir.

Literatür incelendiğinde bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı değişkenlerinin üçünü de birlikte ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Daha önce bağlanma stilleri ile ilgili yapılan çalışmalarda yetişkinlikte bağlanma konusu ele alınmış ancak romantik ilişkilerde OKB sınırlı sayıda incelenmiştir. Günümüzde romantik ilişkilerde yaşanan problemlerin sıklığı ve sağlıksız romantik ilişkiler bu çalışmanın yapılmasında etkili olmuştur. Araştırma, literatürdeki araştırmalarla benzerlikler ve farklıları ortaya çıkarmak ve literatüre özgün bir katkı sağlamak açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1- Araştırmada kullanılan veriler Google Forms aracılığıyla online olarak toplanmıştır. Araştırma, araştırmaya katılan bireylerin ölçeklerde verilen soruları doğru anlayarak dikkatlice işaretlemeleri ve öznel cevaplar vermekten kaçınmaları bakımından sınırlıdır.

2- Araştırma, araştırmaya katılmış olan 415 kişi ile sınırlıdır.

3- Araştırma romantik ilişkisi olan bireylerle sınırlıdır.

4- Araştırma 2023-2024 yılları ile sınırlıdır.

5- Araştırma, veri toplamak amacıyla kullanılan ölçekler ile sınırlıdır.

6- Araştırmadan elde edilen verilerin niteliği, ölçeklerin güvenirlik ve geçerlik düzeyleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın Sayıtları

Araştırmaya katılan katılımcıların Sosyodemografik Bilgi Formu, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ve Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeğine tarafsız ve içten bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın Problemleri

Ana Problemler

‘Bağlanma stilleri ile romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır? Sorusu araştırmanın temel problemidir. Araştırmanın ana problemleri şu şekildedir:

Bağlanma stilleri ile romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bağlanma stilleri ile partnere bağımlılık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğu ve partnere bağımlılığı istatistiksel olarak anlamlı biçimde yordamakta mıdır?

Alt Problemler

1. Bağlanma stilleri, sosyodemografik özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuklukta bakım veren kişi, bu zamana kadar romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı, ilişki durumu, ilişkinin süresi, partner ile nasıl tanışıldığı) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk sosyodemografik özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuklukta bakım veren kişi, romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı, ilişki durumu, ilişkinin süresi, partner ile nasıl tanışıldığı) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?

3. Partnere bağımlılık sosyodemografik özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuklukta bakım veren kişi, romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı, ilişki durumu, ilişkinin süresi, partner ile nasıl tanışıldığı) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; bağlanma, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partnere bağımlılık ile ilgili kuramsal çerçeve ve bilimsel çalışmalar başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.1. Kavramsal Olarak Bağlanma

Bir bebek doğduğu andan itibaren önce annesiyle sonra diğer aile bireyleriyle etkileşime girmektedir. Bebek kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacağı için etrafındaki bakım verenleri ile güçlü duygusal bağlar geliştirmeye çalışmaktadır (Deniz, 2006, s. 90). Fizyolojik ihtiyaçlarının giderildiğini farkedenden bebek bakım veren kişiye karşı ilgi geliştirerek ona bağlanmaya başlamaktadır (Bowlby, 1958, s. 350). Bebeğin bakım veren ile kurduğu ilişki hem kişilik gelişiminin hem de ruhsal yapısının şekillenmesi açısından önemlidir ve bebeğin kendi benliği ile dünyanın nasıl bir yer olduğuna ilişkin düşüncelerinin şekillendiği bir dönemdir (Collins ve Read, 1990, s. 644). Bebek ile bakım veren arasındaki ilişkinin en temelinde, bebek ihtiyaç duyduğunda bakım verenin bebeğe hemen ulaşabilir ve duyarlı olması beklentisi vardır (Collins ve Read, 1990, s. 650). Bakım veren ile kurulan ilişkinin amacı bebekle tehdit ve tehlike zamanlarında yakın ilişki kurulması, bu sayede bebeğin güvende olduğunu düşünmesidir (Akt. Özkan, 2013).

Harlow bebeklik döneminde bebeğin fiziksel ihtiyaçlarını bakım verenin sağlaması sonucu aralarında bir bağ oluştuğunu söylemektedir. Harlow ve öğrencileri 1958 yılında maymunlar üzerinde bir araştırma yürütmüştür. Bu çalışmada maymunlara kurulan deney düzeneğinde süt içmek için iki seçenek sunulmuştur. Maymunlar süt içmek için ya yumuşak ve kumaşla kaplanmış bir yere ya da demirden yapılmış rahatsız bir yere tırmanacaklardır. Maymunların demirden olan yere tırmandıktan sonra hızlıca kumaş kaplı yere döndükleri farkedilmiş ve böylece fiziksel ihtiyacın karşılanması yanında rahatlığın da etkili olduğu görülmüştür. Bir diğer çalışmada bu defa demir olan yere sıcaklık verilmiş kumaş kaplı yer soğuk bırakılmıştır. Maymunların davranışı incelendiğinde sıcak olan demire tırmanmayı tercih ettikleri görülmüş ve burada da sıcaklığın önemi görülmüştür.

Harlow daha sonra annelerinden ayrı olan maymunları incelemiş ve bu maymunların sonraki yaşamlarında ilişkilerinin zayıf olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca bu maymunların çiftleşmek istemediklerini ve ileride kendi çocuklarına da uzak davrandıkları farketmiştir. Harlow bebek ve bakım veren arasında kurulan bu bağın en önemli sonucunun ileriki yaşantılarda insanlarla ilişkilerde güven duygusunun oluşması olduğunu söylemektedir (Öztürk, 2002, s. 566-570, Karen, 1998, s. 6, 17-24, 41, 43, 94, 107). Benzer şekilde Lorenz de kuşlarla ilgili deney yapmıştır. Deneyde anne kazın kuluçkaya yatması ile ortaya çıkan kuşlar ve kuluçka makinesi kullanılarak ortaya çıkan kuşlar kullanılmıştır. Deneyde anne kazın kuluçkasından çıkan yavru kazların yumurtadan çıktıklarında annelerini takip ettikleri, kuluçka makinesinde oluşup yumurtadan çıkan kazların ise Lorenz'i takip ettikleri ve daha sonra kendi annelerini gördüklerinde yine de Lorenz'i takip etmeyi bırakmadıkları görülmüştür. “Kritik Dönem” olarak adlandırılan zaman içerisinde kazların Lorenz'i görmesi sonucu aralarında bağ oluşmuştur ve yavruların Lorenz'i izlemeyi bırakmaması bu bağ ile açıklanmıştır (Akt., Cüceloğlu, 1998, s. 156-163).

Bu çalışmalar Bowlby'nin bağlanma kuramının ortaya çıkmasına temel oluşturmuştur. Bowlby çocuk psikanalisti olmasından dolayı çocuk psikopatolojisiyle ilgilenmiştir. Psikanaliz görüşle ilgili aktif olarak çalışmalar yapmasına rağmen rüyalarla hiç ilgilenmemiş ve bireylerin ruh dünyalarıyla çalışmak yerine gözlemlenebilir davranışlarla çalışmayı tercih etmiştir (Holmes, 1997, s. 127, 137-140, 185-196). Psikanalist olarak yetişen Bowlby psikanalizde eksiklikler olduğunu fark etmiş ve çocukların yalnızca fiziksel gereksinimlerini karşılamayı yeterli olmadığını söylemiştir (Hazan, 1998).

1949 yıllarının sonlarına doğru Dünya Sağlık Örgütünde (WHO) çalışan bir psikiyatristin isteği üzerine John Bowlby önderliğindeki araştırmacılar evi olmayan ve bakımevinde yaşayan çocuklar ile ilgili bir araştırma yapmıştır (Bowlby, 1982). Araştırmada çocukların fizyolojik ihtiyaçlarının karşılandığı görülmüş ancak duygusal ihtiyaçlarının karşılanma düzeyinin duygusal ihtiyacı bakım vereni tarafından karşılanan çocuklara oranla daha düşük olduğu ve anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bu çocukların gelişimsel açılarından da bazı sorunlar yaşadıkları görülmüştür (Bowlby, 1969).

Ayrıca Bowlby'nin hastanedeki hasta bebek ve çocukların bakım verenlerinden ayrıldıktan sonraki davranışlarını incelediği çalışma da bu kuramın öncü çalışmalarından biri olmuştur. Yapılan bu araştırmalar bağlanma kuramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bowlby, bebeklerin bakım verenin yanında olma ve güvende hissetme ihtiyacının insana özgü biyolojik bir davranışsal sistem olduğunu söylemektedir. Bunun yanı sıra yapılan araştırmalarda bunun diğer memeli canlıların da büyük çoğunluğunda aynı şekilde olduğu görülmüştür.

Bağlanma kuramı ilk kez 1950-1960 yılları arasında John Bowlby tarafından ortaya çıkarılmış ve Ainsworth tarafından da sonrasında sistematik bir şekilde incelenmiştir. Kuram bebek ile bakım veren arasında kurulan duygusal bağı hangi faktörlerin meydana getirdiğini, bu bağın bebeğin gelişimindeki etkisini ve yetişkinlik döneminde kurduğu ilişkileri nasıl etkilediğini açıklamaya çalışmaktadır (Hamarta, 2004, s. 17).

Bowlby bebeklerin bağlanmaya yardım edecek emme, gülme, temas etme, gözlemlleme gibi davranışlarla dünyaya geldiklerini ve bu davranışların bakım veren kişi ile kurulan doğru bağ neticesinde giderek gelişim gösterdiğini söylemektedir. Bebek 8-12 haftaya kadar çevresinin ayrımını yapamamakta 12. Haftadan sonra 6. Aya kadar olan dönemde bağlanmanın sinyalleri görülmeye başlanmaktadır. Bu dönemde önceden çevresinin ayrımını yapamayan bebek bakım vereni diğerlerinden ayırmakta ve ona yönelmektedir. 6-24 ay arası bağlanmanın asıl görüldüğü dönemdir. Bu dönemde bebek bakım verenden ayrıldığında huzursuzluk ve kaygı yaşamaktadır. Bağlanmanın anlamı da bebeği bu duygular yerine güvende hissettirmeye çalışmaktır (Bowlby, 1979). Bebek kendini güvende hissettiği süreçte bağlanma sistemi pasif durumdadır bebek bir tehdit unsuruyla karşılaştığında veya bakım verenin bebeğe erişmesi güç duruma geldiğinde Bowlby'nin bahsettiği bağlanma sistemi devreye girmekte ve bebek bakım verende güvenlik aramaktadır (Bowlby, 2012b). Bağlanma sistemi bakım verenin bebeğe vereceği geri dönüte göre tekrar oluşmaktadır. Bu durumun yinelenerek devam etmesi sonucu bebek ve bakıcı uyumlanırsa güvenlik, uyumlanamazsa endişe ve huzursuzluk oluşmaktadır (Sümer, 2006). Bowlby sağlıklı gelişmemiş bir bağlanmanın ileride kişilik problemlerine ve bazı ruhsal rahatsızlıklara neden olabileceğini söylemektedir (Öztürk, 2002).

1.1.1. Dönemlere Göre Bağlanma

Bebeklik Dönemi: Anne karnındaki bir bebek yirmi altıncı haftadan itibaren algılayabilmekte, tepki gösterebilmekte ve duyabilmektedir. Annenin bu dönemde olumlu duygularını bebeğine aktarıyor olması bağlanmanın temellerini atmaktadır. Daha hamilelik döneminde anne karnına dokunarak bebeğiyle tensel temasa geçebilmektedir (Zeanah vd., 1997, s. 165-178). Bebek doğduğu zaman ise anne ile olan ten teması bağlanma açısından olumlu bir etki oluşturmaktadır (Troy, 1995, s. 59-72). Bebek dünyaya geldikten sonraki 30-45 dakika arasındaki sürede bebek ile annenin teması ikisine de iyi hissettirmekle birlikte bebeğin kendini güvende hissetmesini sağlamaktadır. Sonrasında bu etkileşim annenin bebeği emzirmesi bebeğin meme araması şeklinde devam etmektedir. Anne ve bebek arasında ilerleyen ilişki, bebekte annesi ve kendisi ile ilgili şemalar oluşturmaktadır. Anne tarafından bebeğe verilen olumlu ya da olumsuz tüm tepkiler bebeğin annesi, çevresi ve kendisiyle ilgili düşünceler geliştirmesi ve davranışlarını şekillendirmesinde rol oynamaktadır (Uluyol, 2014, s. 3). Ainsworth vd. (1978, s. 22-24) yaptıkları çalışmada 12-18 aylık bebeklerin annelerinden ayrı kaldıklarında gösterdikleri tepkilerden yola çıkarak bağlanma stillerini açıklamaya çalışmıştır. Araştırma sonucu güvenli, kaygılı ve kaçınan olmak üzere üç bağlanma stili olduğunu ortaya koymaktadır. Bowlby' de bakım verenlerinden ayrı kalan çocukların duygularını üç evrede ifade ettiklerini söylemektedir (Tepe, 2023, s. 14; Özdemir, 2017, s. 23);

Protesto Evresi: Çocuklar bağlandıkları bakım veren ortadan kaybolduğunda ilk evrede protesto süreci yaşamaktadır. Çocuk bu süreçte stresini ağlama, bağırma ve başkası tarafından gelen her türlü korumayı ve bakım vermeyi reddederek ifade etmektedir. Bu evrede çocuğun fizyolojik gereksinimlerinin düzeni bozulabilmektedir. Çocuk sakinleşmeyi reddetmekte ve bakım veren kişiyi geri istemektedir.

Ümitsizlik Evresi: Çocuklar bu evrede keder sürecini yaşamaktadır. Çocuk içine kapanık, mutsuz, geri çekilmiş durumda ve yas halindedir. Çocuğun ağlama davranışı bitmiş onun yerine çocukta depresif duygudurum ve pasif davranış görülmektedir.

Kopma Evresi: Son evrede ise bakım veren ile çocuk arasındaki bağlanma çözülmekte, çocuk önceki haline göre daha mutlu görünmekte ve başka bakım verenin bakımını kabul etmektedir.

Çocuk onu bırakıp giden bakım vereni geri dönse bile onu hiç tanıımıyormuş gibi davranmaktadır. Bakım veren kişi çocuktan kısa süreli ayrı kalmışsa döndüğünde çocuk ile arasında bağlanma tekrardan oluşmakta fakat aksi bir durumda çocuk etrafındakilerle anlamlı duygusal bağ kuramamakta ve insanlardan ümidini kesmektedir. İleriki yaşantılarında ise bu çocuklar çevrelerindeki bireylerle duygusal derin ilişkiler kuramamakta ve sadece insanları çıkarları için kullanmaktadırlar. Bowlby bu kişilere “duygusuz karakter” adını vermektedir (Akt., Hazan ve Shaver, 1994). Bakım veren kişinin çocuğun duygusal ihtiyaçlarına cevap verebiliyor olması fiziksel ihtiyaçlarına cevap vermesi kadar önemlidir. Bakım verenin çocuğun duygusal ihtiyaçlarına tutarlı davranması gerekmekte çünkü tutarsız davranılması çocuğun bakım verenden kısa süreli ayrıldığında gösterdiği kaygılı ve huzursuz tepkilerin aynısını göstermesine yol açmaktadır. Bakım verenin çocuğun fiziksel ihtiyaçlarına cevap verip duygusal ihtiyaçlarına tepkisiz kalması ise bağlanmanın çözülmesine ve bağlanma travmasının oluşmasına sebep olabilmektedir (Akt., Okşak, 2004).

Ergenlik Dönemi: Bu dönemde bireyin hayatında birçok açıdan farklılıklar görülmeye başlanmakta olup fiziksel değişimler, sosyal ilişkiler, karşı cinsle ikili ilişkiler gibi konular gündeme gelmeye başlamaktadır ve ergenlik dönemi çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasında köprü oluşturmaktadır (Dinçel, 2006, s. 11-12). Ergenliğin ilk zamanlarında bakım veren ile kurulmuş olan bağlanma stili etkili iken dönemin ilerleyen zamanlarında ailenin iyice arka planda kalmasıyla etkisini kaybeder ve çocuk için romantik ilişki kurduğu kişi ile olan bağlanma ilişkisi daha önemli hale gelir ancak ergen için ebeveyn ile kurduğu ilk bağlanma hala önemini korumaktadır. Bebeklik döneminde bakım verenine kaygılı- kararsız ya da kaçınan bağlanmış olan bireyler ergenlik döneminde arkadaş ilişkilerinde ve romantik ilişkilerde girişkenlikten uzak durmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987, s. 511-524). Güvenli bağlanan ergenlerin benlik saygılarının ve yaşam doyumlarının yüksek, duyguları ifade etme ve yönetebilme becerilerinin iyi, arkadaşlık ilişkilerinde girişken oldukları görülmüştür. Kaygılı- kararsız ya da kaçınan bağlanan ergenlerin daha içine kapanık, sosyal iletişimi

yetersiz, pasif ve ebeveynleriyle sorun yaşayan bireyler olduğu görülmüştür (Cooper vd., 1998, s. 1380-1397).

Yetişkinlik Dönemi: Bebeklik ve ergenlik dönemindeki bağlanma ilişkisi yetişkinlik döneminde romantik bağlanma ilişkisine evrilir. Bireyin romantik ilişkisindeki partneri çoğu kez bağlanma figürü haline gelmektedir (Crowell vd., 2008, s. 2-4). Yapılan çalışmalarda güvenli bağlanan bireylerin eşleri ile mutlu ve terkedilme kaygısı yaşamayan, eşlerine güvenen, sosyal ilişkilerde başarılı ve girişken, etrafının onayını almak zorunda hissetmeyen, ilişki kurmaktan çekinmeyip devam ettirebilen bireyler oldukları görülmüştür (Erözkan, 2005, s. 136-138). Saplantılı, kaygılı-kararsız bağlanan bireylerin ilişkilerinde çoğunlukla terk edilme ve reddedilme korkusu yaşadıkları bu yüzden ilişkilerinde stresli oldukları görülmüştür (Atik, 2013, s. 15-16). Kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin ise yine reddedilme korkusu yaşadıkları bunun yanında ilişkide girişkenlikten uzak durdukları, partnere güvenmekte problem yaşadıkları bundan dolayı yakın ilişkiden kaçtıkları, kendilerini değerli görüp diğerlerini değersizleştirdikleri, sürekli onay almaya ihtiyaç duydukları ve bu sayede kendilerini güvende hissettikleri görülmüştür (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 226-244).

Yetişkinlikte bağlanma ile ilgili araştırma yapan çalışmacılar yetişkinlikte bağlanmanın bebeklikte bağlanmadan farklı olduğunu söylemiştir. Bebeğin bağlanma figürü çoğunlukla annesi veya bakım veren iken yetişkinlikte bağlanma figürü bireyin yaşça denk olduğu kişi veya romantik ilişki kurduğu partneridir (Görünmez, 2006, s. 21). Bebeklik döneminde temel ihtiyaçların giderilmesi, bebeğin güvende hissetmesi, fiziksel yakınlık bebeğin bakım verenden beklentileri iken bakım verenin bebekten bir beklentisi yoktur. Yetişkin bağlanmasında ise birey partnerinden ilgi, temas, güvende olma hissi, ulaşılabilirlik gibi beklentiler içindeyken aynı zamanda onun da partnerine karşı aynı sorumlulukları yerine getirmesi gerekmektedir (Görünmez, 2006, s. 21-25).

1.1.2. Bağlanma ve Psikopatoloji

Bowlby ruhsal sağlık ve psikopatolojiyi açıklarken onları birbirinden ayrılan raylara benzetmiştir. Çocukluk döneminde ilgili ve tutarlı ebeveynlere sahip olmayan

çocuklar ruhsal iyilik halinden ayrılarak psikopatolojiye sapabilmektedir (Dozier vd., 1999; Shorey ve Snyder, 2006).

Çocukluk döneminde ebeveyn- çocuk ilişkisinin çocuğun ruh sağlığı açısından önemli etkiler yarattığı düşünülmekte ve çocuklukta bağlanmanın kaygılı veya kaçınan olmasının depresyon, panik atak, obsesif kompulsif bozukluk gibi hastalıklara yol açabileceği düşünülmektedir (Duran, 2023, s. 1).

Bağlanma kuramı çocukluk döneminde güvenli bağlanamayan çocukların ilişkilerinde problem yaşayabileceğinin yanı sıra işlevsel olmayan düşünce ve davranışlarıyla psikopatolojik rahatsızlıklar yaşayabileceğini söylemektedir. Bundan hareketle güvensiz bağlanmanın psikopatolojik açıdan risk faktörü olduğu iddia edilmektedir (Dozier vd., 1999; Shorey ve Snyder, 2006). Geçmişte yapılan çalışmalar bağlanmanın kaygılı ve kaçınan olmak üzere iki boyutta birbirinden ayrıştığını göstermektedir. Kaygılı bağlanma, bireyin ilişkide terk edilme ve reddedilmeye karşı yaşadığı kaygı ile kendini göstermekteyken kaçınan bağlanmada birey yakın ilişki kurmaktan ve sürdürmekten kaçmakta, fiziksel ve duygusal yakınlıktan uzak durmaktadır. Kaygılı ve kaçınan bağlanmanın ortak noktası çocuklukta bakım verenin çocuğun ihtiyaçlarına ilgisiz kalması, çocuğa karşı tepkilerinde tutarsız olması ve çocukla fiziksel, duygusal yakınlık kurmamasıdır. Yapılan araştırmalarda çocukluk döneminde bakım veren tarafından ilgi görmeyen, ruhsal ve fiziksel yakınlık hissedemeyen, ihtiyaç halinde bakım vereni ulaşılabilir olarak göremeyen çocukların kaygılı bağlanmaya yatkın oldukları görülmüştür. Bu çocukların ileriki dönem ilişkilerine bakıldığında ilişkide ulaşılabilirliğe ve duygusal yakınlığa aşırı duyarlı ve onay ihtiyaçlarının yüksek olduğu görülmüştür. Aynı zamanda bu kişilerin kaybetmek istemedikleri kişiye karşı yapışma derecesinde aşırı düşkün oldukları görülmektedir. Bu durumlar bireyde depresyon yaşamak açısından risk faktörü oluşturmaktadır (Mikulincer ve Shaver, 2007; Thompson, 1999).

Kaçınan bağlanma çocuklukta bakım vereninden istediği yakınlığı göremeyen, ilgisiz ve sevgisiz bırakılmış, çocuğun yakınlık ihtiyacına sert ve soğuk tepkiler verilmiş bireylerde görülür. Kaçınan bağlanmaya sahip bireyler duygularını çocukluklarında gereğince ifade edemediklerinden bastırmayı ve yok saymayı öğrenmekte ve duygularını ortaya koyacak her türlü yakınlıktan geri durmaktadır ve

bu durumla baş edebilmek için davranış düzeyinde baş etme becerileri geliştirmeye çalışmaktadır.

Bu bireylerde duygularını aşırı gizleme sonucu somatizasyonlar görülebilmekte ve kompulsiyonlar geliştirilebilmekte olup alkole yatkınlık görülebilmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007).

Konuyla ilgili ilk çalışmalarda psikiyatrik sorunlar yaşayan bireylerle yaşamayanlar üzerinde çalışılmış ve psikiyatrik problemleri olan hastaların ilgisiz ebeveyn tutumu gösterdikleri ortaya koyulmuştur. 15 yaşındaki ergenlerde ebeveynlerinin duygusuz ve tutarsız olmasının intihar düşüncelerini 3 kat, depresyonu 5 kat arttırdığı görülmüştür (Martin ve Waite, 1994, s. 246-254). Brown ve Wright'ın ergenlerle yapmış olduğu çalışmada psikopatolojik rahatsızlığı olan ve olmayanlar incelendiğinde %73,3'lük bir kısmın psikopatolojik bir rahatsızlık yaşamadığı ve güvenli bağlandığı, %13,3'lük kısmın psikopatolojik bir rahatsızlık yaşadığı ve güvenli bağlanmadığı görülmüştür. Araştırmada kaygılı bağlananların problemlerini gereğinden fazla abarttıkları ve ilgi bekledikleri, kaçınan bağlananların ise problemlerini yok sayarak bastırdıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda kaygılı/kararsız bağlanan bireylerde depresyon, sosyal onay ihtiyacı, anksiyete ve işlevsel olmayan düşünceler görülürken, kaçınan bağlanmaya sahip bireylerde antisosyal kişilik, madde kullanımı gibi bozukluklar görülmüştür (Brown ve Wright, 2003, s. 354).

Geçmiş çalışmalarda güvensiz bağlanmanın stres ve psikopatoloji arasında aracı mı yoksa nedensel mi olduğu konusunda araştırma yapılmış ve güvensiz bağlanmanın aracı olmaktan çok nedensel olduğu ve stresin bağlanma ve psikopatoloji arasında aracı faktör olduğu görülmüştür. Bağlanma ve psikopatoloji ile ilgili ilişkisel araştırmalar yapılmış (Dozier vd., 1999; Mikulincer ve Shaver, 2007; Shorey ve Synder, 2006) ve güvensiz bağlananların psikopatolojiye daha yatkın oldukları görülmüştür. Güvensiz bağlanmanın panik atak, sosyal fobi, obsesif kompulsif bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu ve kronik ağrı bozukluğuyla ilişkili olabileceğine dair birçok çalışma yapılmıştır (Eng vd., 2001, s. 365-380; Myhr vd. 2004, s. 447-456). Güvenli olmayan bağlanmanın kişilik patolojileriyle; kaygılı/kararsız bağlanmanın içe dönük ve geri çekilme ile ilgili patolojilerle, kaçınan

bağlanmanın ise hem içe vuruk hem de dışa vuruk patolojilerle ilgili kişilik bozukluklarıyla birlikte görüldüğü söylenmiştir (Fonagy vd., 1996, s. 22-31; Fonagy vd., 2000, s. 103-122).

1.1.3. Bağlanmada İçsel Çalışan Modeller

Bowlby, çocuğun hayatı boyunca oluşturduğu içsel çalışan modellerinin temelde bakım veren kişi ile arasında oluşan bağlanmanın ‘şematik bilişsel temsili’ olduğunu söylemektedir (Akt., Özkan, 2013). Bowlby içsel çalışma modelini ortaya koyarken Piaget’in Bilişsel Gelişim Teorisi’nden yararlanmış ve bebeklerin içsel modeller geliştirdiğini öne sürmüştür (Akt., Hamarta, 2004a). Bebeğin geliştirdiği içsel çalışan modelleri pozitif ya da negatif şekildedir. Buna bağlı olarak pozitif ve negatif içsel çalışan modelleri bebeğin ileriki yaşantısında çevresini ne derece güvenilir ve tutarlı algıladığı ya da kendisinin ne derece değer görmeye layık olduğu konularında önemli bir etkiye sahiptir (Pietromonaco ve Barrett, 2000).

İçsel modeller çocuğun problem çözme ve duygularını yönetebilme becerisinde de belirleyici rol oynamaktadır. Bebek ile bakım veren arasındaki iletişim devam ettikçe bebek bakım verenin ihtiyaçlarını karşılayıp onu önemseyen biri mi yoksa ihtiyaçlarını görmezden gelen biri mi olduğunu anlayabilmektedir (Soygüt, 2004, s. 63-77). Çocuğun kaygı ya da korku duyduğu durumlarda bakım veren kişinin çocuğun duyguları ile ilgilenerek onu sakinleştirmeye çalışması ve güvende hissettirmesi eğer bu davranış tutarlı bir şekilde devam ederse çocukta içselleşmekte ve çocuk ileri dönemlerde duygularını ifade edebilen ve yönetebilen biri olabilmektedir. Aksi durumda çocuk bakım veren tarafından sakinleşmediğinde ve güvende hissettirilmediğinde ileriki yaşantısında da problem çözme becerisi gelişmemekte ve duygularını ifadede, iletişim kurmada zorluk yaşamaktadır.

İçsel çalışan modelleri benliğe ait ve başkalarına ait olmak üzere iki türdür. Benliğe ait model kişinin kendini seviyor olması, değer görmeye layık olduğunu düşünmesi gibi inançlardan oluşuyorken başkalarına ait model çocuğun başkalarını güvenilir, ulaşılabilir, bağlanılabilir olarak algılamasıyla ilgilidir (Erözkan, 2011, s. 61-63). Bireyin benliği ve başkalarına ait içsel modelleri oluşmaya başladığında inançları katılaşmakta ve değişmeye karşı dirençli hale gelmektedir. Eğer bireyin

bakım veren ile arasındaki bağ olumsuzsa inançları daha da katılaştırmakta ve değişim güç bir hale gelmektedir (Bowlby, 1988; Keskin ve Çam, 2009; Sümer ve Güngör, 1999). Çocukluk döneminde gelişen içsel modeller yetişkinlikte kurulan ilişkilerde kullanılmaktadır (Bowlby, 1983; Shaver ve Mikulincer, 2009; Akt., Set, 2019). Bununla birlikte bebeğin ilk yıllarda ortaya çıkan bağlanma stiline yetişkinlikte kurduğu romantik ilişkisine de etki edebileceği söylenmektedir (Hazan ve Shaver, 1994).

1.1.4. Bağlanma Kuramları

Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli: Ainsworth bağlanma kuramına gözlemsel çalışmalarıyla katkı sunmuştur. Bowlby ile ölümüne kadar aynı klinikte birlikte çalışmışlar, sonrasında Ainsworth klinikten ayrılarak erken çocuklukta bağlanma konusundaki çalışmalarına devam etmiştir. Ainsworth 1956 yılında 26 bebeğin anneleriyle etkileşimini incelemek üzere Uganda'ya gitmiştir (Bretherton, 2003). Burada iki hafta boyunca iki saat olmak üzere bu etkileşimi gözlemlemiştir (Ainsworth vd., 1978). Yaptığı gözlemlerde bebeğin anneye olan ihtiyaç durumunda annenin verdiği tepkilere göre üç farklı bağlanma türü ortaya koymuştur. Bu üç tür; güvenli, güvensiz ve henüz bağ kuramamış bebek türüdür. Deneyde güvenli bağlanan bebeklerin annelerinin yokluğunda az kaygılandıkları ve etraflarını gözlemleme ve öğrenme konusunda istekli ve memnun oldukları, güvensiz bağlanan bebeklerin annelerinin yokluğunda çok ağladıkları ve etraflarını gözlemleme ve öğrenmeye konusunda çok başarılı olmadıkları görülmüştür. Henüz bağ kuramamış bebekler ise annelerine karşı belirgin bir tepki vermemiştir (Bretherton, 2003). Ainsworth ve arkadaşları (1978)'na göre ebeveynden istediği ilgiyi görmeyen bebeğin ağlayarak durumu protesto etmesi bağlanmanın ilk adımı sayılmaktadır.

Ainsworth'ün bağlanmayı en iyi açıklayan deneyi yabancı durum deneyi olmuştur. Bu deneyde çocuk yabancı bir kişi ile oyuncakların olduğu bir odaya koyulmuş ve annesi odadan çıkıp yabancı ile baş başa kaldığındaki tepkileri incelenmiş sonrasında annesi tekrar odaya girdiğindeki tepkileri incelenmiştir ve bunun yanında çocuğun keşif davranışıyla ilgili de gözlem yapılmıştır (Arslan, 2008, s. 17). Ainsworth bu deneyi yaparken üç şeye dikkat etmiştir. Birincisi çocuğun çevreyi keşfetme davranışında anneyi güvenli bir üs olarak kullanma durumu, ikincisi

çocuğun anne gittikten sonra yabancıyla kaldığındaki tepkisi, üçüncüsü ise annenin tekrar ortama girdiğinde çocuğun vermiş olduğu tepkidir (Van Rosmalen vd., 2015). Yapılan deney sonucunda üç bağlanma örüntüsü ortaya çıkmıştır. Bunlar; güvenli, kaygılı/ kararsız ve kaçınan bağlanmadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 226).

Deneyde güvenli bağlanan bebeklerin anneleri ortamı terk ettiğinde anlık bir huzursuzluk yaşadıkları ancak sonrasında ortama adapte olabildikleri keşif davranışında bulundukları, kaygılı bağlanan bebeklerin annelerinin yokluğunda huzursuz oldukları ve ağladıkları, ortamdaki yabancı kişi ile iletişim kurmaktan uzak durdukları ve anneleri geri geldiğinde ağlama davranışı göstererek sakinleşmekte zorlandıkları ve keşfetmeye davranışı göstermedikleri görülmüştür (Görünmez, 2006, s. 14; Türköz, 2007, s. 20) . Bebeğin keşfetme davranışı göstermemesinin sebebi annesinin yokluğuyla ilgili kaygısının çok yüksek düzeyde olması ve bebeğin tamamen bununla meşgul olmaktan keşif davranışında bulunmayı düşüneyecek durumda olmasıdır (Dönmez, 2000). Kaçınan bağlanan bebeklerin anneleri ortamdaki ayrıldıktan sonra bebeklerin keşif davranışlarına devam ettikleri ve annelerinin gitmesine tepki vermedikleri, anneleri geri döndüğünde ise yakınlık kurmaktan kaçındıkları görülmüştür (Görünmez, 2006, s. 15). Bebeklerin evde yapılan gözlemlerinde güvenli bağlanan bebeklerin annelerinin bebeğe tepkilerinin olumlu ve tutarlı olduğu ve annenin bebek tarafından ulaşılabilir olduğu görülmüştür. Kaygılı bağlanan bebeklerin ev ortamındaki durumlarına bakıldığında annelerinin bebeğin ihtiyaçlarına kayıtsız kaldığı, bebeğe ilgi göstermedikleri ve tutarsız davrandıkları görülmüştür. Kaçınan bağlanan bebeklerin ev ortamı incelendiğinde ise annelerinin bebeğin duygusal yakınlık kurma ihtiyaçlarına olumsuz cevap verdikleri görülmüştür (Dönmez, 2000).

Hazan ve Shaver'in Üçlü Bağlanma Modeli: Hazan ve Shaver bağlanmayı romantik ilişkiler açısından açıklamaya çalışmıştır (Guzman-Gonzales, 2019). Yapılan çalışmada yetişkinlerin %55 güvenli, %20 kaygılı/kararsız, %25 kaçınan bağlanma stiline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ortaya koyulan yüzdeliklerin çocuklukta bağlanma stillerinin dağılımıyla benzer olduğu görülmüştür. Hazan ve Shaver'a göre yetişkin bağlanması bebeklikte bağlanmaya benzer şekildedir. Çocuklukta bakım verenle kurulan bağ yetişkinlikte partner ile kurulmaktadır (Terzi, 2014). İlk yaptıkları çalışmalarda yetişkin bireylerin partnerleri ile ilişkilerini

bağlanma stilleri açısından incelemeye çalışmışlar ve buna bağlı envanter geliştirmişlerdir. Yetişkinlerin envantere verdikleri cevaplarla çocuklukta bağlanma stillerinin ilişkisi konusunda çalışmışlardır (Demir, 2019, s. 28). Hazan ve Shaver yetişkinlikte bağlanma stillerini çocuklukta bağlanma stilleri ile aynı olarak güvenli, kaygılı ve kaçınan olmak üzere üç grupta incelemiştir (Hazan ve Shaver, 1987).

1. Güvenli Bağlanma: Güvenli bağlanan bireyler ilişkilerinde terk edilme kaygısı yaşamadan ilişki kurabilmekte, karşısındakine bağlanma konusunda problem yaşamamakta ve yakınlık gösterebilmektedir. Güvenli bağlanan bireyler ilişkide kendilerini rahat ve huzurlu hissetmekte ve karşı tarafa da anlayışla yaklaşmaktadırlar (Morsünbül ve Çok, 2011, s. 557).
2. Kaygılı/ Kararsız Bağlanma: kaygılı bağlanma stiline sahip bireyler karşılarındaki kişinin sevgisinden ve yakınlığından hep şüphe duyduklarından ilişkilerinde takıntılı olmaya yatkındırlar ve bazen de kendi değersizlik algılarından dolayı ilişki içine girmek istememektedirler (Hazan ve Shaver, 1987, s. 515; Morsünbül ve Çok, 2011, s. 557). Bu kişiler ilişkide oldukları kişiler tarafından terkedilmekten aşırı korkmakta ve aşırı sahiplenici bir tutum sergilemektedirler (Büyükçolpan, 2019, s. 56; Collins ve Read, 1990, s. 648).
3. Kaçınan Bağlanma: Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler diğerlerine karşı güven problemi yaşadıkları için yakınlık kurmaktan uzak durmaktadırlar (Büyükçolpan, 2019, s. 58; Collins ve Read, 1990, s. 648; Morsünbül ve Çok, 2011, s. 557). Kaçınan bağlanan kişiler romantik ilişkide beklentilerinin karşılanmayacağını ve hayal kırıklığına uğrayacaklarını düşündüklerinden istemelerine rağmen uzak durmayı tercih etmektedirler (Hazan ve Shaver, 1987, s. 515; Shi, 2013, s. 153).

Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli: Bowlby bağlanma sürecinde zihinsel modellerin olduğunu söylemiştir. Bunlar benliğe ait ve başkalarına ait modellerdir. Aynı şekilde Bartholomew ve Horowitz de bağlanmayı temelde bu iki boyutun belirlediğini söylemektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Benliğe ait model olumlu ve olumsuz olmak üzere iki şekildedir. Olumlu benlik modelinde kişi çevresinden onay ihtiyacı görme gereği duymamakta ve başkaları tarafından

sevilebilirliğine inanmaktadır. Ayrıca bu kişilerin özsaygıları da yüksektir. Olumsuz benlik modelinde ise bireyin özsaygısı düşüktür ve sürekli çevresinden onay alma ihtiyacı hissederek bağımsız bir birey olamamaktadır.

Olumlu diğerleri modelinde birey çevresindekilerin ulaşılabilir ve güvenilebilir kişiler olduğuna dair beklenti geliştirmekte, çevresindekilerden destek ve yakınlık görme gibi davranışları yönlendirmektedir. Olumsuz diğerleri modelinde kişi çevresindekilere yakınlık kurmaktan uzak durmakta bundan dolayı destek görme ve yakınlık kurmaya, destek verme ve yakınlık göstermeye karşı tepkisiz kalmaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Feeney ve Noller, 1994; Griffin ve Bartholomew, 1994a, 1994b). Bu kuramda bağlanma olumlu ve olumsuz olmak üzere değerlendirilmiş ve dört model ortaya çıkmıştır.

		BENLİK MODELİ	
		(Bağımlılık)	
		Olumlu (Düşük)	Olumsuz (Yüksek)
BAŞKALARI MODELİ (Kaçınan)	Olumlu (Düşük)	GÜVENLİ (Yakınlık kurma konusunda rahat ve özerk)	SAPLANTILI (İlişkilere takıntılı)
	Olumsuz (Yüksek)	KAYITSIZ (Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt-bağımlı)	KORKULU (Yakınlıktan korkan ve sosyal açıdan kaçınan)

Şekil 1. Dörtlü Bağlanma Modeli

Kaynak: Bartholomew, K., ve Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.

Güvenli Bağlanma: Bu bağlanma stiline sahip bireyler kendilerini ve diğerlerini sevmeye layık görürler. Diğerlerine güvenebilirler ve yakınlık kurabilirler. Ayrıca onları ulaşılabilir olarak görürler. Bu nedenle partnerleriyle arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde huzurlu hissederler. Yakın ilişkide olmaktan mutludurlar ama karşılarındakine bağımlı değildirler. Gerekirse diğerlerinden bağımsız da olabilirler. Bunlardan yola çıkarak güvenli bağlanan bireylerin benlik ve

başkaları modellerinin olumlu olduğu söylenebilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 227; Çalışır, 2009, s. 243; Görünmez, 2006, s. 18).

Saplantılı Bağlanma Modeli: saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin benlik modeli olumsuz iken başkaları modeli olumludur. Bundan dolayı bireyler yüksek düzeyde kaygı yaşamakta ve ilişkilerinde karşı tarafın onayını almak istemektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 227; Çalışır, 2009, s. 243; İlaslan, 2009, s. 39). Kendilerinin sevmeye layık olduklarına ve başkalarının onları sevdiğine dair sürekli ispat peşindedirler ve ilişkilerindeki kişiyi kaybetmekten çok korktuklarından kişiye aşırı bağıllık gösterirler (İlaslan, 2009, s. 37). Ayrıca ilişkilerinde gerçekçi olmayan beklentilere sahiptirler. Bu davranışları karşı tarafın kendilerinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır (Görünmez, 2006: 18). Bu kişiler ilişkilerinde partnerleriyle sık sık küsmekte ve barışmaktadır (İlaslan, 2009, s. 34). İlişkilerini sürdürebilmede başarılı değildirler ve romantik ilişkiye girme konusunda yüksek katılım gösterirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 230).

Korkulu Bağlanma: Bu bağlanma stiline sahip bireylerin hem benlik modeli hem de başkaları modeli olumsuzdur. Bu stil aslında güvenli bağlanmanın karşıtı olmaktadır. Bireyin kendisi ile ilgili benlik algısı ve duyguları olumsuzdur ve aynı zamanda başkalarının da güvenilmez olduğunu düşünmektedir (Bartholomew, 1990). Bu bireyler kendilerini sevmeye layık görmemekte ve diğerlerini de reddedici olarak görmektedirler. Bundan dolayı reddedilmekten korktuklarından ilişki kurmaktan uzak durmaktadırlar. Kurduklarında ise bu ilişkinin sağlıklı olduğu söylenememektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 227-230; Çalışır, 2009, s. 244; Hamarta, 2004, s. 5).

Kayıtsız Bağlanma: Kayıtsız bağlanma stiline sahip bireylerde benlik modeli olumlu iken başkaları modeli olumsuzdur. Bu bireyler kendilerini sevebilir olarak görürler de diğerlerinin ona gerekli sevgiyi veremeyeceğini düşünürler bundan dolayı yakın ilişki kurmaktan uzak dururlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 227; Hamarta, 2004, s. 33). Bu kişiler bağımsız olmaktan hoşlanır ve birine yakın olma ihtiyacını şiddetle kabul etmemektedirler (Bartholomew, 1990). Zamanlarının çoğunu iş ile ilgilenerek harcamakta, hoşlarına giden aktiviteleri tek başlarına yapmaktadırlar (Bartholomew, 1990, s. 164-165). Kayıtsız bağlanan bireyler ilişkilerinde hayal

kırıklığına uğrama konusunda aşırı duyarlı olduklarından hayal kırıklığına uğramaktansa yakınlık kurmamayı tercih etmektedirler. Bu davranışları diğer kişilerin onlarla ilgili güven problemi yaşamalarına ve çok kırılgan olduklarını düşünmelerine yol açmaktadır (Soygüt, 2004, s. 66; Hamarta, 2004, s. 33).

1.1.5. Çiftlerin Bağlanma Stillerinin Birbirleri Üzerindeki Etkileri

Çocukluk döneminde bakım veren ile ilişki neticesinde ortaya çıkan bağlanma stillerinin ileriki dönem romantik ilişki sürecinde etkili olduğu bilinmektedir (Bilgiç, 2022, s. 22). Collins ve Read (1990, s. 659) bu konuda bir araştırma yapmış ve kaygılı bağlanma stiline sahip kadınların ve erkeklerin ilişkide sevilmedikleri ile ilgili korkuları olduğu, partnerlerine güvenmekte zorluk yaşadıkları ve ilişkiden istedikleri doyumu yakalayamadıkları görülmüştür. Partnerleriyle ilgili kaygıları olan bu kişilerin istedikleri yakınlığı gösteremedikleri ve düşüncelerini ifade edemediklerini söyledikleri görülmüştür. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ise partnerlerine güvendikleri, ilişkide rahat oldukları görülmüştür.

Simpson (1990, s. 978-979) yaptığı çalışmada bağlanma stillerini her iki taraf açısından da ele almış ve partnerlerden birinin bağlanma stiline karşı tarafın bağlanma stiline etkilediğini savunmuştur. İlişkide kişinin partnerinin güvenli bağlanma stiline sahip olması kişiye karşı güven duymasını, ilişkide kendini rahat hissetmesini ve açık olmasını, duyarlı ve ilgili olmasını sağladığı görülmüştür. Eğer kişinin partneri kaygılı bağlanmış ise ilişkide güven problemi ortaya çıktığı, ilişkide şeffaflığın zedelenmesi ve ilişkinin yıprandığı görülmüştür. Kişinin partneri kaçınmacı bağlanma stiline sahipse ilişkinin içinde olamadığından kişide güvensizlik oluşmasına neden olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmalarda kişinin bağlanma stiline ilişkin ilişkiyi partnerinin bağlanma stiline daha çok etkilediği görülmüştür. Bu durumda kişinin romantik ilişkide yaşadığı sorunlara partnerin bağlanma stiline çok kendi bağlanma stiline sebep olduğu söylenmektedir (Simpson, 1990, s. 978-979). Simpson vd. (1992, s. 439-440) yaptıkları çalışmada güvenli bağlanma stiline sahip erkeklerin ilişkide partnerlerinin kaygı düzeyleri arttığında ilgi düzeylerinin arttığı, kaçınan bağlanma stiline sahip

erkeklerin ise ilgi düzeylerinde azalma görülmüştür. Ayrıca kadınların anksiyete düzeyleri ile erkeklerin bağlanma stilleri arasında ilişki görülmüştür.

1.1.6. Bağlanma İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Sümer ve Güngör (1999) 313 üniversite öğrencisiyle çalıştıkları araştırmada güvenli bağlanan bireylerin iletişimlerinde problem yaşamadıkları ve benlik saygılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benlik saygıları düşük olan bireylerde onaylanmama korkusunun ve kaygı düzeyinin yüksek olduğunu sonucuna varmıştır.

Işınsoy (2003) romantik ilişkinin süresi ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında erkeklerin kadınlara göre daha fazla güvenli bağlandığı, beş yıldan uzun süredir evli olan çiftlerin birbirlerine güven düzeylerinde artış olduğu görülmüştür. Araştırmada ilişkiden alınan doyum da incelenmiş ve flört aşamasındaki bireylerin ilişkiden en çok doyum alan çiftler oldukları, ilişkinin süresi uzadıkça alınan doyumun azaldığı görülmüştür.

İlaslan (2009, s. 82) dördü bağlanma stili ile annenin bağlanma stiline çocuğun bağlanma stiline etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda annesi güvenli bağlanan çocukların da güvenli bağlandığı, annesi korkulu, saplantılı bağlanan çocukların kaçınan bağlandıkları görülmüştür. Araştırmada bakım verenin davranışlarıyla sahip olduğu içsel modelleri ortaya koyduğu ve aynı zamanda çocuğun da bağlanma stiline etkilediği görülmüştür. Bakım verenin kendi bakım vereniyle arasındaki ilişki çocuğa davranışlarını etkilemekte ve bir zincir etkisi oluşturmaktadır (İlaslan, 2009, s. 25).

Terzi ve Çankaya (2009) 341 üniversite öğrencisi ile çalışmış ve bağlanma stillerini incelemişlerdir. Araştırmada öğrencilerin sahip oldukları bağlanma stillerinin baş etme becerileri ve öznel iyi oluşa etkisi araştırılmıştır. Bunu yanında stresle baş etme yöntemlerinin ve başarı algısının da bağlanma stilleri ile karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin analiz sonuçlarına bakıldığında güvenli bağlanma ve benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Veriler aynı zamanda korkulu bağlanma ile kaçınan bağlanma arasında da anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir. Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuç ise güvenli bağlanmanın öğrencilerin baş etme alt boyutlarını yordadığıdır.

Taş (2016, s. 53-54) bağlanma stilleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada kaygılı ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik doyumlarının düşük olduğu görülmüştür. Güvenli bağlanan bireylerin partnerleriyle güvenli ve yakın ilişki kurabildikleri, kaygılı ve kaçınan bağlanan kişilerin yakınlık kurmada zorluk yaşadıkları görülmüştür.

Tosun (2017, s. 150) tarafından yapılan çalışmada güçlü aile bağlarına sahip kişilerin çocukluklarında ebeveynleriyle sağlıklı ilişkiler kurduklarını ve ileriki dönemde de ilişkilerinde güçlü bağlara sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca yapılan çalışmada romantik ilişki açısından da değerlendirme yapılmış ve bu kişilerin partnerlerine daha fazla sevgi duydukları ve ilişkilerinde daha az kaygı yaşadıkları görülmüştür.

Tolan (2017) bağlanma stilleri ile stresle baş etme stratejileri ve bazı psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiyi incelemiş ve kaygılı bağlanma ile stresle baş etme yöntemlerinden olan boyun eğme ve çaresiz yaklaşımın olumlu yönde ve anlamlı ilişkilerinin olduğu, bunun yanında kaygılı bağlanan bireylerin ise kendilerine güven duyma ile olumsuz yönde anlamlı ilişkilerinin olduğu sonucuna varmıştır.

Öztahtacı (2017, s. 56-58) bağlanma stilleri ve evlilikten alınan doyumu araştırmış ve bunların depresyon ile arasındaki ilişkiyi açıklamak için evli kadınlarla çalışmıştır. Araştırma sonucunda güvenli bağlanmaya sahip kadınların kaygılı ve kaçınan bağlanmaya sahip olanlara göre evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Kaçınan veya korkulu bağlanmaya sahip kadınların evliliklerinde korku ve kaygı yaşamalarının evliliklerini olumsuz etkileyebileceği, eşlerini de duygusal anlamda kötü etkileyebilecekleri görülmüştür.

Akpınar (2019) yaptığı çalışmada 18-26 yaş aralığındaki 638 üniversite öğrencisinin rastgele cinsel deneyimlerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık algıları ile ilişkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda bağlanma stilleri ile tek seferlik yaşanan cinsel birliktelik arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Tek gecelik ilişki yaşayan bireylerin en çok kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerde ortaya çıktığı görülmüştür. Ayrıca yalnızlık algısını da kaçınan ve kaygılı bağlanan kişilerin yüksek düzeyde yaşadığı sonucuna varılmıştır.

Bilge (2019) yaptığı çalışmada bağlanma stillerinin psikopatoloji üzerindeki yordayıcılığını incelemiş ve araştırma sonucunda güvenli bağlanma ile psikopatoloji arasında olumsuz yönde bir ilişkinin olduğu, kaygılı- kararsız bağlanma ile anksiyete düzeyi arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu depresyon, psikotizm ve rahatsızlık ciddiyeti indeksi ile kaçınan bağlanma arasında ise yine olumlu yönde ilişki saptanmıştır.

Güldür (2020, s. 42-55) yaptığı çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanmanın ilişkiden alınan doyum ile ilişkilerini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre kaçınan bağlanmada birey partneri ile yakınlık kurmaktan uzak durduğundan bunun ilişkiyi yıprattığı sonucuna varılmıştır. Bunun sonucunda ilişkiden alınan doyumun da azaldığı görülmüştür. Aynı şekilde kaygılı bağlanmanın da ilişki doyumunu negatif yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Ülök (2021, s. 52-53) çalışmasında kaygılı ve kaçınan bağlanmanın depresyon ve anksiyete ile ilişkisini inlemiş ve araştırma sonucunda anlamlı yönde pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Bu kişilerin ilişkilerinde yakınlık ve destek aramaktan uzak durmalarının olaylarla baş etmede zorluk yaşamalarına ve böylece daha kolay depresyon ya da anksiyete yaşamalarına sebep olduğu sonucuna varmıştır.

Cansever (2022) araştırmasında çocuklukta ebeveyn ile kurulan ilişkinin bireyin romantik ilişkisine de etki ettiğini ve annesi ile sağlıklı ilişki kuran çocukların kaygılı bağlanma puanlarının düşük olduğunu görmüştür. Çocukluk döneminde güvenli bağlanmanın romantik ilişkide kaygı düzeyini düşürdüğü, böylelikle bireylerin reddedilmeye ilişkin korkularının da az olduğu ve ilişkiden aldıkları doyumun arttığı sonucuna ulaşmıştır.

1.1.7. Bağlanma ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Collins ve Read (1990) yetişkinlerin bağlanma stillerini incelemek amacıyla üniversite öğrencileriyle çalışma yapmıştır. Araştırmada kadınların babalarıyla, erkeklerin anneleriyle ilişkileri incelenmiştir. Babalarıyla ilişkileri yakın ve tutarlı olan kadınların kolay bağlanan partnerlerle birlikte olduğu görülürken, babalarıyla uzak ve tutarsız ilişkileri olan kadınların babalarına benzeyen kişilerle evlenme ihtimalinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aynı şekilde erkeklerde de annesiyle samimi ve tutarlı ilişki kurmuş olan erkeklerin ilişkilerinde romantizmi daha çok yaşayabildikleri, annesi ile tutarsız ve uzak ilişki kurmuş erkeklerin ise çoğunlukla kaygılı bağlanan eşlerle birlikte olma ihtimalinin yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmanın diğer bir sonucu partnerlerinin kendilerine yakınlık gösterdiğini gören kadınların aynı şekilde partnerlerine yakınlık kurabildiği ve ilişkide çatışma algılama eğilimlerinin az olduğu görülmüştür. Partnerlerini sıcak ve samimi gördüklerinden kendilerini açabilmektedirler ve böylelikle iletişim kurma düzeylerinin iyi olduğu görülmektedir. Eşlerine güvenen kadınlar ilişkide aldatılma, sevilme kaygısı gibi duygular da yaşamadıkları görülmüştür. Partneriyle yakınlık kurma eğilimdeki kadınların kaygılı bağlanan erkeklerle beraber olma olasılığının düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Kadınlar için ulaşılan sonuçlar erkekler için de aynı şekilde bulunmuştur.

Araştırmanın bir diğer sonucunda ise bireylerin her zaman kendi bağlanma stiline sahip bireylerle birlikte olmayabileceği sonucuna varılmıştır. Örneğin güvenli bağlanan birisinin kesinlikle güvenli bağlanan biri ile birlikte olacağını söylemek doğru değildir. Güvenli bağlanan biri kaçınan bağlanan biri ile birlikte olabilir ve ilişkide hayal kırıklığına uğrayabilir ve kişide sevilme ve terk edilmeye karşı kaygı oluşabilir. Başka bir örnekte bazen kaygılı bağlanan birinin de kendisi gibi kaygılı bağlanmış biri ile değil de kaçınan bağlanmış biri ile birlikte olduğu görülebilmektedir. Bu kişiler ilişkide sevilmeyeceklerine, diğerlerine güven duyulmaması gerektiğine dair inançlarını ve beklentilerini karşılayabilmek için kaçınan bağlanan kişilerle beraber olma eğilimi gösterebilmektedirler.

Simpson vd. (1992) yaptıkları çalışmada partnerlerin kaygılı oldukları anlarda birbirlerine destek olma durumunu bağlanma stilleri açısından incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarında güvenli bağlanmaya sahip kadınların kaygı yaşadıkları durumları eşleri ile paylaştıkları ve destek almaktan çekinmedikleri, kaçınan bağlanan kadınların ise yaşadıkları durumu belli etmemeye çalışarak partnerlerine bahsetmekten ve destek aramaktan kaçındıkları görülmüştür.

Mikulincer ve Florian (1995) bağlanmanın stresle baş etme stratejilerine ne ölçüde etkisi olduğunu incelemiş ve bunun için 18 yaş üstü 92 birey ile çalışmıştır.

Araştırma sonuçları kaygılı/ kararsız bağlanan bireylerin stresle daha iyi baş edebildiklerini göstermiştir. Çalışmada kararsız bağlananların güvenli bağlananlara göre stres durumunda duygu odaklı baş etme stratejilerini daha sık kullandıkları görülmüştür. Güvenli ve kararsız bağlanan bireylerin destek arama davranışı gösterdiği görülürken, kaçınan bağlanan bireylerin kaçma yöntemini seçtikleri görülmüştür. Güvenli bağlanan kişilerin stres anlarında durumla baş etmede özgüvenlerinin kararsız ve kaçınan bağlananlara göre daha yüksek olduğu çünkü kararsız ve kaçınan stile sahip bireylerin stresli durumları olduğundan daha büyük bir tehdit unsuru olarak değerlendirdikleri sonucuna varılmıştır.

Passanisi vd. (2015) yetişkin bağlanması, benlik saygısı ve utanç durumunu araştırmış ve araştırma sonucunda güvenli bağlanma ile utanmanın zıt yönlerde anlamlı bir ilişki içinde oldukları, korkulu bağlanma ve utanmanın aynı yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu bulunmuştur.

Nielsen vd. (2017) yetişkinlikteki kaygılı ve kaçınan bağlanma stilleri ile kaygı arasında duygu düzenlemenin aracı rolü üzerinde çalışmış, araştırmaları sonucunda kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin bireylerin duygularında dengesizliğe sebep olabildiğinden kişide anksiyöz belirtilerin daha sık görüldüğü sonucuna varılmıştır.

Bender ve Ingram (2018) psikolojik dayanıklılığın kişilerde farklılık göstermesinin bağlanma stilleri ile ilişkili olabileceğini öne sürmüş ve etki edebilecek faktörler incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler bağlanmanın psikolojik dayanıklılıkla ilgili düşünce ve hareketleri olumlu etkilediği görülmüştür. Güvenli bağlanmanın kişinin kendisine güvenmesi ve bakmasını sağladığı ve bunların dayanıklılığı artırmaya etki ettiği sonucuna varılmıştır.

Brophy vd. (2019) depresyon ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi araştırmış ve 2510 kişiyle çalışmıştır. Çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerine sahip bireylerin depresyon düzeylerinin bağlanma stillerinin düzeyi arttıkça arttığı görülmüştür.

Abdullayev (2019) bağlanma stilleri ve stresle baş etme yöntemleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve araştırma sonucunda kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylerin stresli bir durumda yardım isteme davranışında güvenli bağlanan bireylere göre daha az bulundukları ve bu durumun daha fazla stres yaşamalarına neden olduğu görülmüştür.

Bağlanma ile ilgili yurt içi ve yurt dışındaki çalışmalara bakıldığında güvenli bağlanan bireylerin diğerleriyle samimi, yakın, güvende hissettikleri ilişkiler kurdukları, destek isteyebildikleri ve destek verici oldukları, ilişkilerinde tutarlı oldukları ve devam ettirebildikleri, partnerlerine karşı açık oldukları, stres seviyelerinin düşük olduğu ve baş etme düzeylerinin yüksek olduğu, depresyon ve anksiyete görülme ihtimallerinin kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bunun yanında kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylerin ilişkilerinde problem yaşadıkları, partnerlerine güvenmekte zorlandıkları ve stres durumlarında yardım arama davranışlarının az olduğu ve böylece stres seviyelerinin, anksiyete, depresyon yaşama düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda çocuklukta oluşan bağlanma stiline kişinin partnerine bağlanma davranışına etki ettiği ve kişilerin partnerlerini seçerken kendisi ile benzer bağlanma stiline sahip bireyleri seçtikleri sonuçlarına varıldığı görülmektedir.

1.2. Kavramsal Olarak Obsesif Kompulsif Bozukluk

Obsesif – Kompulsif Bozukluk (OKB) kişinin isteği dışında gelişen, kendisine rahatsızlık veren ve aklını sürekli meşgul eden düşünce, görüntü veya dürtülerden oluşan obsesyonların ve kişinin rahatsızlığın giderilmesi için verdiği fiziksel veya zihinsel tepkileri içeren kompulsiyonların birbirine eşlik ettiği bir tür bozukluktur. Kişi zihnini meşgul eden rahatsız edici düşünceden kurtulabilmek için kendisini tepki vermeye mecbur hissetmektedir (APA, 2013). OKB tanısı için kişinin zihnine gelen düşüncelerin ve verdiği tepkilerin zamanının önemli bir kısmını meşgul ediyor olması, kişinin ilişkilerini veya günlük yapacağı işlerini büyük ölçüde etkiliyor olması gerekmektedir (APA, 2000).

OKB’de kişinin zihninde tekrar eden ve giderilmesi güç düşünce, imge ve dürtülerin olması, bunları giderebilmek için fiziksel veya zihinsel çabaların olması ve kişinin rahatsızlığıyla ilgili içgörü sahibi olması yani düşüncelerindeki ya da hareketlerindeki aşırılıkların bilincinde olması OKB’nin klinik olarak değerlendirilmesindeki üç önemli unsurdur (Karamustafalıoğlu ve Akpınar, 2006).

OKB’nin ortaya çıkışı çok eskilere dayanmaktadır. Eski inanışlarda kişilerin korunmak için yaptıkları davranışlar görülen ilk kompulsiyonlardandır. Edebiyatta da

kompulsiyon örneği Shakespeare'in Lady Machbeth karakterinde karakterin yaşadığı suçluluğun verdiği rahatsızlıktan devamlı ellerini yıkamakla kurtulmaya çalışmasıyla görölmektedir.

OKB'de kişinin sahip olduğu değerleri ve düşünceleri birbiriyle çelişmektedir. Bu durum dini hassasiyetleri olan bireylerin Allah'a kötü sözler söylemesi ya da çocuğunu seven birinin ona zarar verme isteğiyle ilgili obsesyonlarla karşımıza çıkmaktadır. Kişi değerlerine ters düşen bu düşüncelerden kurtulmak için kompulsiyonlar geliştirir fakat mantıksız olduklarının kendisi de farkındadır ancak başka bir çözüm bulamaz (Bayar ve Yavuz, 2008).

OKB'de kişiye rahatsızlık verenin durum değil kişinin durumu algılayış şekli olduğu belirtilmektedir (Beck vd., 1985). OKB tanısı almayan kişilerde de obsesyonlar ve buna bağlı kompulsiyonlar görölebilmektedir. Bu oranın insanlarda %80-90 olduğu söylenmektedir. OKB tanısı alan kişileri diğerlerinden ayıran, zihne gelen istemsiz düşüncelerle daha fazla meşgul olmaları ve sonuçlarından daha çok rahatsızlık hissetmeleridir (Rassin vd., 2001; Clark ve Purdon, 1995; Forrester vd., 2002; Julien vd., 2006). OKB'ye sahip bireyler düşünceleri ve durumları yanlış anlamlandırdıkları için tekrarlayıcı nötrleştirme ve kaçınma davranışı göstermektedirler. Bu davranışlar kişiye düşüncesinin kötü sonuçlanmayabileceğini göstermemekte yalnızca oluşan stres durumuyla anlık başa çıkabilmeyi sağlamaktadırlar (McCubbin ve Sampson, 2006).

Epidemiyolojik araştırmalarda OKB'nin kadın ve erkeklerde aynı oranda göröldüğu, başlangıç yaşının ise 18-24 yaş olduğu söylenmektedir (Lochner ve Stein, 2001). Az da olsa 40 yaşından sonra da OKB başlangıcı görölebildiği bildirilmiştir (Rasmussen ve Tsuang, 1986). Yaşam boyu sıklığı ise yaklaşık %2.3'tür.

OKB, en sık duygudurum bozuklukları ile görölmekte ve diğer rahatsızlıklarla birlikte görölme oranı %85 olduğu söylenmektedir (Canals vd., 2012).

OKB'ye sahip bireylerde abartılı sorumluluk algısının, mükemmelliyetçiliğin, abartılı tehdit algısının, düşünceyi kontrol etmeye önem vermenin, düşünceye aşırı önem vermenin ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün önemli ayırıcı özellikler olduğu söylenmektedir (OKBÇG, 2001). Ayaoğlu (2012) bu özellikleri şöyle açıklamaktadır:

- 1) Abartılı Tehdit Algısı: Bu algıya sahip kişiler diğer kişilere göre kötü şeylerin kendilerine daha çok isabet ettiğini düşünmektedirler. Onlara göre iyi şeylerin olma ihtimali her zaman daha düşüktür (Clark, 2009).
- 2) Abartılmış Sorumluluk Algısı: Bu kişiler istenmeyen bir durumun oluşmamasını sağlayabileceklerini düşünmektedirler. Onlara göre istenmeyen durumun oluşmasına izin vermek kendilerinin durumu oluşturmasıyla aynı şeydir (Clark, 2009).
- 3) Mükemmelliyetçilik: Bu kişiler bir işin kusursuzca yapılabilmesine inanırlar ve bunu bir zorunluluk olduğunu düşünürler. Aynı zamanda ufak hataların büyük neticeleri olabileceğine inanmaktadırlar.
- 4) Düşünceleri Kontrol Etmeye Önem verme: Bu kişiler düşüncelerini kontrol altında tutmaya çalışırlar. Bunun gerekli ve yapılabilir olduğunu düşünmektedirler (Clark, 2009). Düşüncelerini kontrol edememe durumunun onları hasta edebileceğine inanmaktadırlar.
- 5) Düşünceye Aşırı Önem Verme: Bu kişiler bir düşünceye sahip olmanın onun gerçekleşmesi anlamına geldiğine inanmaktadır. Bundan dolayı ahlaki olmayan bir düşüncüyü akla getirmeyi onu gerçekleştirmekle aynı görmektedirler (Clark, 2009).
- 6) Belirsizliğe Tahammülsüzlük: Kişi önceden tahmin edilemeyen durumlarla baş etmede yeterli beceriye sahip değildir ve işlevselliği azalmaktadır (OCCWG, 1997).

Kişideki belirtilerin psikopatolojik olduğunun kabul edilebilmesi için aşağıdaki belirtilerin en az 6 aydır görülüyor olması gerekmektedir:

- **Bulaşma/ Kirlenme Obsesyonları:** Bulaşma Obsesyonunda kişi mikrop kapmaya kapacaklarını düşündükleri için toplu alanlardan kaçınma davranışı göstermektedirler. Toplu alanlarda çoğunlukla kaygı yaşamaktadırlar.

Bu obsesyon türü en sık görünen obsesyonudur. Enfekte olmaktan duyulan kaygı sonucunda ortaya temizlik kompulsiyonu çıkmaktadır. Kişilerin ciddi derecede yaptıkları temizlikler bazen cilt problemlerine sebep olabilmektedir (Yılmaz, 2018).

- **Kuşku Obsesyonları:** Bu türde kişiler yapıp yapmadıklarından emin olmadıkları davranışlardan dolayı yoğun kaygı yaşamaktadırlar. En çok

görülen güvenlik ile ilgili kaygılardır. Kişi kaygıdan kurtulabilmek için kontrol etme davranışı sergiler ancak yine de kurtulamaz (Alicı, 2014).

- **Saldırganlık Obsesyonları:** Bu türde kişi sevdiği kişilere zarar vereceğiyle ilgili kaygı yaşamaktadır. Örneğin çocuğuna bıçakla zarar vereceği ile ilgili obsesyonları vardır. Kişi bu düşüncenin mantıksız olduğunu bilse de düşünmemeyi başaramamaktadır (Taştan, 2015).
- **Simetri/ düzen Obsesyonları:** Simetri obsesyonlarında kişi her şeyde bir düzen olması gerektiğini düşünmektedir. Kişi evde, işte, el yazısında ve daha birçok alanda düzenle ilgili takıntıya sahiptir. Bu takıntılarla çoğu kez sayma ve sıralama kompulsiyonları görülebilmektedir (Alicı, 2014).
- **Biriktirme Obsesyonları:** Kişinin işine yarayıp yaramadığına bakmadan eşyalar alması ya da var olan eşyalarını atamamasıdır. Kişi için eşyaların maddi değerinin olması ya da olmaması önemli değildir. Zamanla kişinin bulunduğu ortam yaşanılmaz hale gelmektedir. Biriktirme obsesyonları hobi olarak koleksiyon yapma durumundan farklıdır (Taştan, 2015).
- **Cinsel Obsesyonlar:** Cinsel obsesyonlarda kişinin çevresinde tanıdığı ya da tanımadığı kişilerle ilgili cinsellik düşünceleri vardır. Bazen cinsellik obsesyonlarına kişinin eşcinsel olduğuna dair takıntıları da eklenebilmektedir (Yılmaz, 2016).
- **Dini Obsesyonlar:** Bu obsesyonlar dini değerlere sahip bireylerde daha sık görülmektedir. Bu bireyler dini ritüellerini gerçekleştirirken Allah'a küfretme, dinden çıktığını düşünme gibi takıntıları olmaktadır. Kişi takıntılarından dolayı vicdan azabı çekmekte ve cezalandırılacağından korkmaktadır (Yılmaz, 2016).
- **Somatik Obsesyonlar:** Bireyler iyileştirilmesi güç ve öldürücü hastalıklara yakalanacaklarına dair takıntılara sahiptir (Taştan, 2015).

Yapılan araştırmalara göre en sık görülen obsesyon ve kompulsiyonların simetri/düzen, kirlenme/bulaşma, kontrol etme ve biriktirme olduğu görülmüştür (Matrix-Cols, Rosario-Campos ve Leckman, 2005). OKB'li bireylerin %80'inde çocukluk döneminde de OKB görülmektedir (Karaman vd., 2011).

OKB, gelişimsel, davranışçı, bilişsel kuram ve travma açısından açıklanmaya çalışılmıştır. OKB'ye neden olabilecek faktörlerin incelendiği araştırmalarda genetik

faktörünün ikiz bireylerle yapılan çalışmada %27 ile %47 arasında değiştiği görülmüştür (Van Grootheest vd., 2005). Genetiğin yanında ebeveyn tutumları da araştırılmış ve OKB'li bireylerin ebeveynlerini korumacı ve kontrolcü olarak algıladıkları ve ebeveyn tutumlarının da katı ve eleştirel olduğu görülmüştür (Alonso vd., 2004).

Bireyin ihmal, istismar edilmesi, çocukluk çağında yaşadığı travmaları gibi durumların tümü yetişkinlikte psikopatolojik rahatsızlıklara neden olabilmektedir. Travmaya sahip bireylerde OKB görülme sıklığının 5 kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireyin yaşadığı travmaların, obsesyonların değil kompulsiyonların düzeyiyle ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kart ve Türkçapar, 2019).

Davranışçı kuram obsesyonları klasik koşullanma ile açıklamaktadır. Bu kurama göre nötr uyarıcılar kişide kaygı uyandırarak koşullanmayı sağlamakta ve kompulsiyonlar da kaygıyı anlık olarak azaltmaya yaramaktadır (Köroğlu, 2011). Kompulsiyonlar kaygıyı o anlık azaltsalar da davranışı pekiştirdikleri için sorunun devamlı etmesine sebep olmaktadır (Meyer ve Chessser, 1970). Davranışçı kuramın OKB tedavisindeki amacı kişinin kaygı durumundaki davranışlarını değiştirmesini sağlamaktır. Böylece kişinin kaygısı ile mücadele etme düzeyi artırılarak kaygı düzeyinin düşürülmesi hedeflenmektedir.

Bilişsel kuram OKB'nin zihinde yatan belli bir düşüncenin kaygıya yol açmasıyla oluştuğunu söylemektedir. Zihinde yatan düşüncelerin temelinde abartılı sorumluluk algısının, mükemmelliyetçiliğin, abartılı tehdit algısının, düşüncayı kontrol etmeye önem vermenin, düşünceye aşırı önem vermenin ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün olduğunu söylemektedir (Ayoğlu, 2012).

1.2.1. Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Bozukluklar

Romantik ilişkiler kişiler üzerinde psikolojik iyi oluş açısından önemli bir etkiye sahiptir. Doyum alınan bir romantik ilişki kişinin yaşadığı problemlere karşı koruyucu bir unsur olarak görülmektedir. Kişi doyum alınan bir ilişkiden psikolojik ve fizyolojik olarak etkilenmektedir. Romantik ilişkilerde bireyler her zaman sorunsuz bir ilişki içinde olmayabilmektedir. İlişkilerde problemlerin olması her zaman obsesyon olduğu anlamına gelmemektedir. Obsesyon olarak değerlendirilebilmesi için

kişilerin partnerlerine dair obsesyonlarının yüksek düzeyde kaygıya neden olması ve işlevselliklerinde olumsuz bir etki yaratması gerekmektedir. Partnerlerin obsesyonlarının olması ilişkiyi olumsuz etkileyebilmektedir (Abbey vd., 2007; Doron vd., 2014). İlişkilerin başında partnere karşı ırdeleyici düşüncelerin olmasının doğal olduğu söylenmektedir (Brickman, 1987). Romantik obsesyonlarda normal bir sorgulamanın aksine kişinin saçma bulsa da önüne geçemediği, ilişkisiyle ilgili düşünceleri vardır. Kişi bu yoğun düşünceleri nedeniyle ilişkisine odaklanamamakta ve bundan dolayı kaygı ve huzursuzluk duymaktadır (Doron vd., 2014). Obsesif düşünceleri olan bir partnere sahip olmak kişide güvensizlik ve suçlanma hissi oluştururken, karşı tarafta partnere bağımlı olma ve terkedilmekten korkma duygusu oluşturmaktadır.

Mükemmelliyetçilik kişinin kendisi ile ilgili standartlarını yüksek tutarak kusursuz olmaya çalışması durumudur. Bu durum kişinin ilişkilerine de etki etmektedir (Flett vd., 1989; Flett ve Hewitt, 2002). Kişinin kendisi ile ilgili belirlediği standartları romantik ilişkisinin kalitesini, alınan doyumu ve ilişkinin süresini etkilemektedir (Özteke, 2015). Romantik ilişkideki mükemmeliyetçilik kişinin kendisi ile ilgili ve partneri ile ilgili olmak üzere iki şekilde incelenmektedir (Matte ve LaFontaine, 2012). Kişinin kendisi ile ilgili mükemmeliyetçi tutumu ilişkide kendisiyle ilgili abartılı beklentilerini ve koyduğu standartları içerirken, partneriyle ilgili mükemmeliyetçi algısı partnerinden abartılı beklentilerini ve standartlarını içermektedir (Matte ve LaFontaine, 2012).

Doron vd. (2012) romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozuklukları romantik ilişkiye ilişkin ve partnere ilişkin obsesif kompulsif bozukluklar olmak üzere ikiye ayırmıştır.

1.2.2. Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Etiyolojisi

Romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ortaya çıkmasında çocuklukta ebeveyn ile olan bağlanma ilişkisi önemli bir yer tutmaktadır. Çocuklukta bağlanma figürü bakım veren kişi iken yetişkinlikte partner olmaktadır (Yıldırım, 2018). Romantik ilişkilerinde OKB yaşayan bireylerin erken çocuklukta

bakım verenleri ile ilişkilerine bakıldığında bakım veren kişilerin sert, çocuktan istek ve beklentileri olan, müdahaleci kişiler oldukları düşünülmektedir. Çocuğa eleştirel ve beklenti ile yaklaşan kişiler çocukta istem dışı ve giderilemeyen düşüncelere sebep olmaktadır (Alonso vd., 2004).

1.2.3. Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluklar

Romantik ilişki odaklı OKB’de kişiler karşılıklı olarak partnerlerinin sevgisini ve doğru bir ilişkinin içinde olup olmadıklarını sorgulamaktadırlar. Kişiler sürekli sorguladıkları durumdan kurtulabilmek için partnerinin kendisine olan sevgisine kanıt bulma ve güvenlik arama, ilişkisini başkalarının ilişkileriyle kıyaslayama davranışları gösterebilmektedir (Doron vd., 2012a). Birey aklına gelen tekrarlayıcı düşüncelerin oluşturduğu sıkıntıya karşı kaçınma ya da nötralizasyon davranışı göstermektedir. Birey partnerine sık sık soru sorarak, partnerini kontrol ederek, duyguları üzerinde sürekli düşünerek ve düşüncelerini ortaya çıkaran durumlardan kaçarak tepki vermektedir. Bu davranışlar belli bir zaman kişiyi rahatlatır da obsesyonu pekiştirerek daha çok artmasına neden olmaktadır (Doron ve Derby, 2017).

Romantik ilişki odaklı OKB’nin hangi yaşta başladığı tam olarak bilinmemektedir. Yapılan araştırmalar erken yetişkinlik döneminde ortaya çıktığını ileri sürmektedir (Doron vd., 2014b). Bireylerin evlilik düşünmesi ya da çocuk sahibi olmak istemesi belirtileri tetikleyebilmektedir (Doron vd., 2014b).

1.2.4. Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluklar

Partner odaklı obsesyon ve kompulsiyon yaşayan bireyler partnerlerinde olmadığını düşündükleri özelliklerle ilgili kaygı duymakta ve sürekli bu düşünceyle meşgul olmaktadır. Bu özellikler partnerlerinin dış görünüşü, zekası, işi, ahlaki değerleri, sosyal yetkinliklerine yönelik olabilmektedir (Doron vd., 2012b).

Bireyler bu düşüncelerinden rahatsızlık duymakta ve kendilerini suçlu hissetmektedirler (Doron vd., 2012b; Doron vd., 2014). Bireyler kendilerini rahatsız eden bu düşüncelerden kurtulabilmek için partnerindeki özellikleri başkalarıyla kıyaslama, eksileriyle artılarıyla değerlendirme, güvence arama davranışlarında bulunabilmektedir (Doron vd., 2012b). Yapılan araştırmalarda ilişki odaklı ve partner

odaklı obsesif kompulsif bozuklukların birlikte görüldüğü ortaya çıkmış ve birbirinden etkilendikleri görülmüştür (Doron vd., 2012a). Ayrıca yapılan çalışmalar romantik ilişki ve partner odaklı OKB'nin düzeyi arttıkça çiftlerin ilişkiden aldıkları duygusal ve cinsel doyumun azaldığını göstermektedir (Doron vd., 2012a; b; Doron vd., 2014b).

Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler birçok farklı sebepten görülebilmektedir. Bu belirtiler kimi zaman ilişkiye başlarken, kimi zaman ilişkide çiftlerin birbirine bağlanmasına etki edecek durumlar yaşanırken kimi zaman ise dışarda mutlu bir ilişki görüldüğünde ortaya çıkabilmektedir (Doron vd., 2012a). Belirtiler bazen ilişki başlarında görülürken bazense ilişki boyunca görülebilmektedir. Partner odaklı OKB ilişkinin bitmesine ve bazı bireylerde yeni bir ilişkiye başlamaktan kaçınmaya sebep olabilmektedir (Doron vd., 2015).

1.2.5. Romantik İlişki Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler ile İlgili Araştırmalar

Melli ve arkadaşları (2018), yaptıkları çalışmada romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları yaşayan 124 kişi ile çalışmış, romantik ilişki ve partner odaklı OKB'yi nelerin yordadığını bulabilmek için uyumsuz inançları incelemişlerdir. Araştırma sonucunda romantik ilişki odaklı OKB'yi yalnızlık korkusunun, ilişkinin yanlışlığı ile ilgili kaygıların, yanlışlarla ilgili kusursuz olunması gerektiği inançlarının yordadığı bulunmuştur. İlişkinin yanlışlığı ile ilgili kaygıların aynı zamanda partner odaklı OKB'yi de yordadığı görülmüştür.

Türkiye'de ve dünyada yapılan birçok çalışmada romantik ilişki ve partner odaklı OKB'nin iki cinsiyet arasında farklılık göstermediği görülmüştür (Doron vd., 2012a, 2012b; Trak, 2016; Yıldırım, 2017; Tunçel, 2021; Abak, 2019; Toroslu, 2020).

Abak ve Güzel (2021), yaptıkları bir araştırma partner odaklı OKB'de erkeklerin kadınlardan anlamlı düzeyde daha fazla puan aldığını, romantik ilişki odaklı OKB'de anlamlı bir farklılık gözlemlenmediğini söylemektedir. Aynı çalışmada ilişkinin süresi ve romantik ilişkilerde görülen OKB incelenmiş ve aralarında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Trak ve İnöz (2017), yaptıkları çalışmada yaşı ve ilişki süresinin romantik ilişkilerde OKB ile negatif yönde anlamlı bir ilişki içinde olduğu sonucuna

varmışlardır. Yapılan araştırmada yaşı, cinsiyetin, eğitim düzeyinin, romantik ilişkinin ne kadar zamandır devam ediyor oluşunun partner odaklı OKB ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içinde olmadığı görülmüştür. Doron vd., (2014a) yaptıkları çalışmada partner odaklı OKB belirtilerinin beliren yetişkinlikte ortaya çıktığını ve yetişkinlikte de devam edebildiğini söylemiştir.

Yıldırım (2017), 18-53 yaşları arasındaki bireylerle yaptığı çalışmasında romantik ilişkilerde OKB'nin yaş ile ilişkisinin olmadığı sonucuna varmıştır.

Özel (2021), çalışmasında 380 birey ile çalışmış ve romantik ilişki ve partner odaklı OKB'nin cinsiyetlere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini söylemektedir. Araştırma sonuçları kadınların erkeklere göre hem romantik ilişki hem de partner odaklı ilişkide erkeklere göre anlamlı düzeyde daha fazla OKB belirtisi yaşadığını göstermektedir. Aynı zamanda araştırmada romantik ilişki odaklı OKB'nin yaşı ilerlemesiyle istatistiksel olarak anlamlı şekilde azaldığı görülmektedir. Bunun yanında partner odaklı OKB'de yaş açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bireylerin evliliklerinin süresine bakıldığında romantik ilişki ve partner odaklı OKB belirtileri üzerinde anlamlı bir fark görülmemiştir.

Baş (2019), romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında yaş ve cinsiyetin romantik ilişki odaklı OKB ile istatistiksel manada anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna varmıştır.

Cebeci (2019), romantik ilişkilerde OKB ve evlilikte eş desteğinin evlilik memnuniyeti ile ilişkisini incelemek için evli 141 kadın ve 118 erkek ile çalışmıştır.

Araştırma sonucunda evlilik doyumu ve eş desteği arasında pozitif yönde, romantik ilişkilerde OKB belirtiler ile evlilik doyumu ve eş desteği arasında negatif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Araştırmada evlilikten aldığı doyum fazla olan bireylerin, ilişkilerinde OKB belirtilerini evlilik doyumları az olan bireylere göre daha az gösterdikleri görülmüştür.

Trak (2016), romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin eşe bağlı kendilik değeri, hatırlanan ebeveyn ilgisi ve yetişkin bağlanma stilleriyle ilişkisini incelediği araştırmasında 292 birey ile çalışmış, araştırma sonucunda kaygılı

bağlanmanın romantik ilişki ve partner odaklı OKB ile ilgisiz ebeveyn arasında aracı bir rolde olduğu sonucuna varmıştır.

1.3. Kavramsal Olarak Partner Bağımlılığı

Bağımlılık, bir maddeyi kullanmayı bırakamamak veya bir davranıştan vazgeçememek ya da kontrol sağlayamamak olarak tanımlanmaktadır (Egger ve Rauterberg, 1996). İnsanlar bir maddeye bağımlı olabildikleri gibi bir insana da bağımlı hale gelebilmektedirler. İnsanlar başkalarıyla ilişki kurmak ve sürdürmek ile ilgili temel dürtülere sahiptir (Baumeister ve Leary, 1995). Bu ilişkiler bebeklikte bakım veren ile başlayıp sonrasında romantik ilişkilere dönüşmektedir (Tuncer, 2019). Romantik ilişkiler ergenlik döneminde başlayıp yetişkinlik döneminde devam eden ve ruhsal açıdan birey için önemli yatırımlardır (Sternberg ve Grajek, 1984). Romantik ilişkilerin yoğun şekilde başladığı dönemin üniversite yılları olduğu söylenmektedir (Arnett, 2000). Yetişkinlik döneminin beklentilerinden biri de yakın ilişkiler kurmak ve sürdürebilmektir. Bu ilişkiler kişilerin duygusal, sosyal ve cinsel yaşamları için önemlidir (Kızıl, 2017). Bunun yanında sağlıklı bir romantik ilişki mutlu bir yaşam için önemli bir etkiye sahiptir (Pala ve Akbaba, 2018). Fromm (1995), olgun sevgiyi kişinin kendi bütünlüğünü koruyarak diğerleriyle birleşmesi olarak tanımlamaktadır. Fromm'a göre romantik ilişkide partnerler bir olmalı ancak ikisinin de ayrı bireyler olarak kalabilmeleri gerekmektedir.

Aşk bağımlılığı terimini ilk kez Stanton Peele ve Adrien Brodsky (1975) kullanmıştır. Terim madde bağımlılığı ile benzetilmiş ve yeni bir tıbbi rahatsızlık olarak görülmüştür.

Norwood (1988) ilişki bağımlılarını partnerleri ile kendilerinden çok meşgul olan ve onlar tarafından terk edilmekten korkan, partnerlerini sürekli kendi istedikleri gibi olmaya zorlayan, kontrolcü ve genelde başarısız ve suçlu hisseden bireyler olarak tanımlamaktadır ve bu kişilerin ilişkide olumsuz durumlar yaşandığında partnerlerine karşı obsesif tutumlar sergileyebileceklerini söylemektedir. Schaffer (2011), ilişki bağımlılığına çocuklukta bazı ihtiyaçların yeterince karşılanmamasının neden olduğunu söylemektedir. Ona göre çocuklukta ihtiyaçlarını karşılamada yeterli doyuma ulaşamayan bireyler ihtiyaçlarını karşılamak, travmalarından kurtulmak,

manevi olarak iyi hissedebilmek ve problemlerini çözebilmek amacıyla başka bir nesneye yaslanmaktadır.

Partnerlerine bağımlı bireyler işlevsel olmayan düşüncelere sahiptir. Bu kişiler mükemmelliyetçi bir anlayışı benimsemektedir. Bunun yanında kendilerine değer vermemekte, kolayca alınganlık gösterebilmekte ve istemedikleri durumlarda karşılarındakini reddedememektedirler (Beattie, 1992). Duygusal bağımlılığa sahip bireyler yalnızlık ve boşluk duygusu içindedirler. Sıklıkla başkaları tarafından terk edileceklerini düşünmektedirler (Artanz, 2006). Partnerlerine bağımlı bireyler sağlıklı olmayan ilişkilerini bitirememekte, partneri olmadığı zamanlarda yoğun şekilde üzüntü duymakta ve ilişkilerini hayatlarının merkezine koymaktadırlar (Reynaud vd., 2010; Sussman, 2010). Aynı zamanda saplantılı duygulara sahip olmakta ve bazen düşünce ve duygularından rahatsız olsalar da bunu sürdürmeye devam etmektedirler (Tallis, 2005). Partnerlerinden ayrı kaldıklarında yoğun bir yoksunluk içine giren bireyler depresyon yaşayabilmektedirler (Hall, 2010). Bazense intihar düşünceleri görülebilmektedir (Griin ve Shelley, 1991).

Feeney, aşk bağımlılığını partnerden ayrı plan yapmamak, partner yokken mutsuz hissetmek, kendisinden çok partnerini önemsemek, onunla geçen zamanları mutlu olarak değerlendirmek, partnerinin hayatına ve çevresine müdahale etmeye çalışmak, hiçbir zaman ilişkiden tam manasıyla hoşnut olamamak olarak tanımlamıştır (Feeney ve Noller, 1990).

Reynaud ve arkadaşları (2010), aşk/partner bağımlılığını strese sebep olan, mutsuz ve sorunlu bir ilişki olarak ifade etmişler ve partner bağımlılığı kriterleri oluşturmuşlardır. Bu kriterler şöyledir:

1. Partnerin olmadığı zamanlarda mutsuz olma ve bu acıdan kurtulabilmek için partnere gereksinim duyma
2. Vaktinin çoğunu ilişkisine veya ilişkisi ile ilgili düşüncelere ayırma
3. İlişki nedeniyle sosyal, işle ilgili veya boş vakitlerde yapılan aktivitelerin azalması veya niteliğinin bozulması
4. İlişki üzerinde kontrolcü olmaya çalışma, gösterilen çabanın boşa olduğunu düşünme
5. İlişkide sorunlar olmasına rağmen bitmesini istememe

6. İlişkilerinde aşağıdaki bağlanmada zorluğa sebep olan durumlardan birinin olması
- a. Sürekli partnere bağlanma olmaksızın tekrarlayan coşkulu romantik ilişki
 - b. Güvensiz bağlanma olarak ifade edilen bireye acı veren ve tekrar eden romantik ilişkiler

Çalışkan ve arkadaşları (2015) romantik ilişkisi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin partnerlerini seçerken nelere dikkat ettiklerini incelemişlerdir. Romantik ilişkisi olan bireylerin partnerlerinde kişilik özelliklerine bakarak seçim yaptıklarını, romantik ilişkisi olmayan bireylerin mantıksal düşünerek seçim yaptıklarını görmüşlerdir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın hipotezleri, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama yöntemleri ve araçları ve verilerin analizi yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bağlanma stillerinin, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı ile ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmış olup araştırma modeli olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli nicel olan iki değişken arasında ilişki olup olmadığını veya etkiyi korelasyon katsayısı yardımıyla ortaya koymaktadır (Fraenkel vd., 2012).

Araştırmada bağlanma stilleri bağımsız değişken, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partnere bağımlılık bağımlı değişkendir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini romantik ilişkisi olan, 18-64 yaş aralığındaki bireyler oluşturmaktadır. Evren içerisinde araştırmaya dâhil edilebilecek kriterdeki bireyler kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve örneklem grubu oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklem grubunu 304 kadın, 111 erkek olmak üzere toplam 415 birey oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Sosyo-Demografik Bilgi Formu”, “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği”, “Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği” ve “Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler çevrimiçi ortamda Google Form ile oluşturulan anketler ile toplanmış olup katılımcılara anketin ön formunda çalışmanın içeriği ile ilgili kısa bir bilgi verilmiş ve tüm katılımcıların soruları içtenlikle cevaplaması istenmiştir.

2.3.1. Bilgilendirilmiş Onam ve Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırma anketinin ilk sayfasında bulunan bu form araştırmacı tarafından hazırlanmış olup ilk olarak katılımcıların ankete katılmayı kabul etmeleri durumunda işaretleyecekleri onay kutusu bulunmaktadır. Sonrasında cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuklukta bakım veren kişi, romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı, ilişki durumu, ilişkinin süresi, partner ile nasıl tanışıldığı sorularının bulunduğu demografik bilgi formu bulunmaktadır.

2.3.2. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğini 2016 yılında Erzen geliştirmiştir. 5’li likert tipine sahip ölçeğin 18 maddesi bulunmaktadır. Ölçekte güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma, kaygılı-kararsız bağlanmayı ifade eden 3 alt boyut bulunmaktadır. Bireylerin aldıkları en yüksek bağlanma stili puanları onların sahip olduğu bağlanma stillerini ifade etmektedir.

Ölçek ters kodlanmış madde içermemektedir. Çalışmanın dil ve anlam geçerliliği bulgularında uzmanların verdikleri puanlara göre Cohen Kappa uyuma endeksine bakılmış ve indeks katsayısı 0.72 bulunmuştur. İçerik geçerliliği için ise uzmanların 10 üzerinden puanlama yapmaları istenmiş ve 7 sınır puanı olarak kabul edilmiştir. Cohen Kappa uyuma endeksine bakılmış ve 0.87 olarak belirlenmiştir. Yapı geçerliliğine bakmak için açıklayıcı faktör analizi yapılmış ve maddelerin üç alt boyutta tutarlı şekilde toplandığı görülmüştür. Güvenilirlik analizi yapıldığında sırasıyla kaçınan, güvenli ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri için çıkan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları .80, .69 ve .71 olarak ifade edilmiştir (Erzen, 2016).

2.3.3. Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği

Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği Doron vd. (2012) tarafından geliştirilmiştir. Trak ve İnöz (2017) ölçeği Türkçeye uyarlamıştır. Ölçekte 14 madde bulunmaktadır. Ölçek 5’li likert tipine sahiptir. Ölçekte Partnere Duyulan Sevgi, ilişkinin Doğruluğu ve Partner Tarafından Sevilme olmak üzere 3 alt boyut bulunmaktadır. Ölçekte ters kodlanmış madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk yaşama düzeyindeki

yükseklığe işaret etmektedir. Ölçek yapı geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla farklı ölçüm araçlarıyla birlikte değerlendirilmiş ve ölçeğin tamamından ve alt ölçeklerinden alınan puanlar ile Obsesif Kompulsif Envanteri- Gözden Geçirilmiş Form (OKE-GGF) (12), Obsesif İnanışlar Ölçeği- Kısa Form (OIÖ-K) (13), Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği- 21 (DASS-21) (14), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (YİYE-II) (15) ile pozitif, İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) (16) ile ise negatif korelasyonlar sergilediği görülmüştür. Doron ve arkadaşları yetişkinlerle yaptıkları çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı için Cronbach Alpha katsayılarını ölçeğin geneli için .93, Partnere Duyulan Sevgi alt boyutu için .84, ilişkinin Doğruluğu alt boyutu için .79 ve Partner Tarafından Sevilme alt boyutu için ise .87 olarak ifade etmiştir (Trak ve İnözü, 2017). Elde edilen sonuçlara bakıldığında ölçeğin geçerlik ve güvenirlik düzeyinin tatmin edici düzeyde olduğu görülmüştür.

2.3.4. Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği

Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği Atlam vd. tarafından 2023 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek 4'lü likert tipine sahiptir. 13 maddeden oluşan ölçekte ters kodlanmış madde bulunmamakta ve ölçek 3 alt boyut içermektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça ilişki bağımlılığı artmaktadır. Cronbach Alpha değerlerine bakıldığında ölçeğin .87, kendini adama alt boyutunun .82, yoksunluk alt boyutunun .83, takıntı alt boyutunun .74 olduğu görülmektedir. Ölçeğin yüksek iç tutarlılık ve güvenirliğe sahip olduğu sonucuna varılmaktadır (Atlam vd., 2023).

2.4. Verilerin Analizi

Veriler SPSS v27 paket programı ile analiz edilmiştir. İlk olarak veri girişleri ve kayıp veri analizlerine bakılmış, kayıp veri analizi olmadığı görülerek 415 kişinin verileri ile analiz yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Dağılımın normal olabilmesi için değerler -2 ile +2 arasında olmalıdır (Bachman, 2004, s. 11). Verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında normal dağılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmış ve bundan dolayı parametrik testler kullanılmıştır. ÜBBSÖ, RİÖKÖ ve RİBÖ alt boyutları arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için Pearson Korelasyon Analizi

kullanılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetleri iki gruptan oluştuğundan ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları arasındaki farklılığı bulabilmek için “Bağımsız Örneklem T-testi” uygulanmıştır. Öte yandan “Yaş”, “Eğitim Durumu”, “Çocuklukta Bakım Veren Kişi”, “Romantik İlişki Yaşanılmış Kişi Sayısı”, “Romantik İlişki Durumu”, “Romantik İlişki Süresi” ve “Partnerle Tanışma Ortamı” iki üzeri gruptan oluştuğu için her birinin ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları arasındaki farklılığı bulabilmek için ayrı ayrı ANOVA testleri uygulanmıştır. Bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğu ve partner bağımlılığını ne ölçüde yordadığını belirlemek için Regresyon Analizi yapılmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına ve bulguların detaylı şekilde yorumlanmasına yer verilmiştir.

3.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Araştırmaya katılan 415 kişinin sosyodemografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Değişken	N	%
Cinsiyet		
Kadın	304	73,3
Erkek	111	26,7
Yaş		
18-24 (Genç)	153	36,9
25-44 (Genç yetişkin)	227	54,7
45-64 (Yetişkin)	35	8,4
Eğitim Durumu		
İlköğretim	10	2,4
Lise	88	21,2
Lisans/Lisansüstü	317	76,4
Çocuklukta Bakım Veren Kişi		
Ebeveyn	381	91,8
Anneanne/Babanne	26	6,3
Diğer	8	1,9
Romantik İlişki Yaşanılmış Kişi Sayısı		
1-5 Kişi	367	88,4
6-10 Kişi	28	6,7
10 ve Üzeri Kişi	20	4,8
İlişki Durumu		
Flört	112	27,0
Sevgili	116	28,0
Nişanlı	10	2,4
Evli	177	42,7
İlişkinin Süresi		
1-5 Yıl	256	61,7
6-10 Yıl	46	11,1
10 Üzeri Yıl	113	27,2
Tanışma Ortamı		
Arkadaş Ortamı	182	43,9
İnternet Üzerinden	62	14,9
Tavsiye	69	16,6
Tesadüf	102	24,6

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların 304'ü (%73,3) kadın, 111'i (%26,7) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında 153'ü (%36,9) 18-24 yaş aralığında, 227'si (%54,7) 25-44 yaş aralığında, 35'i (%8,4) 45-64 yaş aralığındadır. Katılımcıların 10'u (%2,4) ilköğretim, 88'i (%21,2) lise ve 317'si (%76,4) lisans/lisansüstü seviyesindedir. Katılımcıların 381'i (%91,8) çocukluğunda ebeveyni, 26'sı (%6,3) anneanne ya da babaannesi, 8'i (%1,9) diğer kişi tarafından bakım görmüştür. Katılımcıların 367'si (%88,4) daha önce 1-5 kişi ile, 28'i (%6,7) 6-10 kişi ile, 20'si (%4,8) 10 ve üzeri kişi ile romantik ilişki yaşamıştır. Katılımcıların 112'si (%27,0) flört, 116'sı (%28,0) sevgililik, 10'u (%2,4) nişanlılık ve 177'si (%42,7) evlilik aşamasındadır. Katılımcıların ilişki sürelerine bakıldığında 256'sı (%61,7) 1-5 yıl, 46'sı (%11,1) 6-10 yıl, 113'ü (%27,2) 10 ve üzeri yıldır romantik ilişki yaşamaktadır. Katılımcıların partnerleriyle tanışma ortamlarına bakıldığında 182'si (%43,9) arkadaş ortamında, 62'si (%14,9) internet üzerinden, 69'u (%16,6) tavsiye üzerine, 102'si (%24,6) tesadüfen tanışmıştır.

3.2. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler

Katılımcıların Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ), Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ) ve Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği (RİBÖ) alt boyutları puanlarına ilişkin betimsel istatistik değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Değerleri

Ölçek	Min.	Maks.	Ort.	SS.	Skewness	Kurtosis
ÜBBSÖ						
Güvenli Bağlanma	1,00	5,00	3,91	,65	-,58	,16
Kaçıngan Bağlanma	1,00	5,00	2,26	,77	,60	,25
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	1,00	5,00	2,60	,93	,35	-,42
RİOKÖ						
Partnere Duyulan Sevgi	,00	4,00	1,98	,97	,92	,13
İlişki Doğruluğu	,00	4,00	2,44	1,06	,51	-,58
PartnerTarafından Sevilme	,00	4,00	2,15	1,08	,72	-,47
RİBÖ						
Kendini Adama	1,00	4,00	2,20	,70	,39	-,27
Yoksunluk	1,00	4,00	2,33	,80	,40	-,81
Takıntı	1,00	4,00	2,60	,78	-,17	-,58

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının ortalaması Güvenli bağlanma 3,91 (SS=0,65), Kaçınan Bağlanma 2,26 (SS=0,77), Kaygılı-Kaygısız Bağlanma 2,60 (SS=0,93) olarak hesaplanmıştır.

Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği alt boyutlarının ortalaması Partnere Duyulan Sevgi 1,98 (SS=0,97), İlişki Doğruluğu 2,44 (SS=1,06), Partner Tarafından Sevilme 2,15 (SS=1,08) olarak hesaplanmıştır.

Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği alt boyutlarının ortalaması Kendini Adama 2,20 (SS=0,70), Yoksunluk 2,33 (SS=0,80), Takıntı 2,60 (SS=0,78) olarak hesaplanmıştır.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için, alınan ölçek puanlarına ait çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayıları incelenmiştir. Verilerin normal dağıldığını söyleyebilmek için değerlerin -2 ile +2 arasında olması gerekmektedir (Bachman, 2004: 11). Tablo 2 incelendiğinde gösterilen çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayıları verilerin normal dağıldığını göstermektedir.

3.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ) ile Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİÖKÖ) ve Romantik İlişkilerde Bağımlılık (RİBÖ) Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye ve Regresyona Dair Bulgular

Katılımcıların Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ) ile Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği (RİBÖ) ve Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİÖKÖ) alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişkileri incelemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. ÜBBSÖ ile RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken			Güvenli Bağlanma	Kaçınan Bağlanma	Kaygılı-Kararsız Bağlanma
RİOKÖ	Partnere Duyulan	R	-,27	,22	,49
	Sevgi	P	,00	,00	,00
	İlişki Doğruluğu	R	-,21	,23	,55
		P	,00	,00	,00
	Partner Tarafından	R	-,28	,20	,49
	Sevilme	P	,00	,00	,00
RİBÖ	Kendini Adama	R	-,12	,03	,25
		P	,00	,49	,00
	Yoksunluk	R	-,09	-,04	,07
		P	,06	,40	,15
	Takıntı	R	-,12	,06	,18
		P	,01	,20	,00

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tabloda ÜBBSÖ alt boyutları ile RİOKÖ alt boyutları arasındaki ilişkiye korelasyon analiziyle bakılmıştır. Partnere duyulan sevgi alt boyutu ile güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-0,27$, $p<,05$), kaçınan bağlanma alt boyutu ile pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=0,22$, $p<,05$), kaygılı- kararsız bağlanma ile arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,49$, $p<,05$). İlişki doğruluğu alt boyutu ile güvenli bağlanma arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-0,21$, $p<,05$), kaçınan bağlanma ile arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=0,23$, $p<,05$), kaygılı- kararsız bağlanma ile ise pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=0,55$, $p<,05$) bulunmaktadır. Partner tarafından sevilme alt boyutu ile güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-0,28$, $p<,05$), kaçınan bağlanma alt boyutu ile arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=0,20$, $p<,05$), kaygılı- kararsız bağlanma ile arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ($r=0,49$, $p<,05$) ilişki bulunmaktadır.

ÜBBSÖ alt boyutları ve ile RİBÖ alt boyutları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Kendini adama alt boyutu ile Güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-0,12$, $p<,05$), kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutu ile arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,25$, $p<,05$). Kaçınan bağlanma ile ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Yoksunluk alt boyutu ile diğer alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Takıntı alt boyutu ile güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-0,12$, $p<,05$), kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutu ile arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,18$, $p<,05$). Diğer alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Hiyerarşi regresyon öncesinde analizin ön şartları test edilmiştir. Bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantılılık probleminin olup-olmadığı bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiş olup ön şartları sağladığı görülmüştür. Gözlenen değerleri içinde uç değer olmadığı std. residual kat sayıları ve cooks distance katsayıları incelenmiş olup ön şartı sağladığı görülmüştür (std residual=-3,30-3,10, Cooks Distance=,05). Tahminlere ait hatların normal dağılımı görmek için Normal p-p plot of Regression Standardized Residual grafiği, Doğrusallık ve Eş varyanslılık(homoskedastilik) ön şartı için Scatterplot grafikleri incelenmiş ve ön şartı sağladığı görülmüştür. Hataların birbirinden bağımsız olduğu şartını Durbin Watson değeri incelenerek şartın sağlandığı görülmüştür (1,97).

Tablo 4. ÜBBSÖ Puan Ortalamalarının Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu

Değişken	B	SH	95.00% GA	β	t	P	ΔR ²
Model 1							
RİOKÖ							
Sabit	2,60	,09	[2,41-2,80]		26,37	,00	,036
Kendini Adama	,10	,04	[,02-,18]	,14	2,58	,01	
Yoksunluk	-,09	,03	[-,16-,01]	-,14	-2,47	,01	
Takıntı	,08	,03	[,00-,16]	,13	2,20	,02	
Model 2							
RİOKÖ							
Sabit	2,43	,09	[2,24-2,61]		25,46	,00	,142
Kendini Adama	,03	,03	[-,40-,10]	,04	,90	,36	
Yoksunluk	-,05	,03	[-,12-,01]	-,09	-1,60	,01	
Takıntı	-,01	,03	[-,08-,06]	-,02	-,33	,73	
RİBÖ							
Partner Duyulan Sevgi	,05	,03	[-,02-,12]	,09	1,34	,17	
İlişki Doğruluğu	,15	,03	[,08-,23]	,33	4,15	,00	
Partner Tarafından Sevilme	,00	,03	[-,71-,07]	,00	,09	,92	

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yapılan analiz sonucuna göre model 1 için kurulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($F(3, 41) = 5,05$, $p = .00$, $\Delta R^2 = .036$). Bu model, RİOKÖ alt boyutlarının ÜBBSÖ değişkenindeki varyasyonun %3,6'sını açıkladığını göstermektedir. Yine model 2 için kurulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($F(8, 40) = 15.68$, $p = .00$, $\Delta R^2 = .142$). Bu modelde partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutları ÜBBSÖ değişkenindeki varyasyonun %14,2'ini açıkladığını göstermektedir.

RİOKÖ Yoksunluk alt boyutunun ÜBBSÖ değişkeninin anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($B = -.05$, $t(415) = -1,60$, $p < .05$). Bu bağlamda ortalama olarak RİOKÖ Yoksunluk alt boyutunun bir birimlik artışı doğrultusuna ÜBBSÖ değerinin ,05 değeri biriminde azalacağı gözlenmektedir.

RİBÖ İlişki Doğruluğu alt boyutunun ÜBBSÖ değişkenin anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($B=0,15$, $t(415)=4,15$, $p<,05$). Bu bağlamda ortalama olarak RİBÖ İlişki Doğruluğu alt boyutunun bir birimlik artışı doğrultusuna ÜBBSÖ değerinin 0,15 değeri birimde artacağı gözlenmektedir.

3.4. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının cinsiyete göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan oluştuğu için T-testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu

Değişkenler	Kadın (n=304)		Erkek (n=111)		t	p	Cohen's d
	Ort.	SS	Ort.	SS			
ÜBBSÖ							
Güvenli Bağlanma	3,94	,60	3,81	,78	1,65	,06	,16
Kaçınan Bağlanma	2,21	,72	2,39	,89	2,01	,04	,19
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	2,61	,93	2,58	,93	,25	,80	,35
RİOKÖ							
Partnere Duyulan Sevgi	1,98	,97	2,00	1,00	,12	,09	,12
İlişki Doğruluğu	2,49	1,09	2,28	,96	1,82	,68	,17
PartnerTarafından sevilme	2,20	1,07	2,00	1,07	1,72	,08	,16
RİBÖ							
Kendini Adama	2,11	,70	2,45	,64	1,72	,00	,16
Yoksunluk	2,27	,78	2,49	,85	2,40	,01	,35
Takıntı	2,54	,77	2,76	,78	2,53	,01	,36

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Üç Boyutlu Bağlanma Stillerinin Kaçınan alt boyutu puan ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur ($p<,05$). Öte yandan diğer alt boyutların puan ortalamalarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$). Tablo incelendiğinde, kadın katılımcıların Kaçınan

bağlanma alt boyutu puan ortalamalarının 2,21 ve erkek katılımcıların ise 2,39 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,04$).

Romantik İlişkilerde Bağımlılığın tüm alt boyutlarının puan ortalamalarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,05$). Tabloda katılımcıların kendini adama alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında kadın katılımcıların puan ortalamalarının 2,11, erkek katılımcıların 2,45 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$). Yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında, kadın katılımcıların puan ortalamalarının 2,27, erkek katılımcıların 2,49 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,01$). Takıntı alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında, kadın katılımcıların puan ortalamalarının 2,54, erkek katılımcıların 2,76 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,01$).

RİOKÖ alt boyutları puan ortalamalarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.5. ÜBBSÖ, RİBÖ ve RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşa Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİBÖ ve RİOKÖ alt boyutları puan ortalamalarının yaşa göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan fazla olduğu için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 6. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Güvenli Bağlanma	18-24 ^a	153	3,81	,63	3,63	,03	,02	b>c,a
	25-44 ^b	227	3,99	,66				
	45-64 ^c	35	3,85	,64				
Kaçınan Bağlanma	18-24 ^a	153	3,99	2,33	1,15	,09	,31	-
	25-44 ^b	227	2,21	2,21				
	45-64 ^c	35	2,41	2,25				
Kaygılı- Kararsız Bağlanma	18-24 ^a	153	3,85	2,89	12,95	,06	,00	a>b,c
	25-44 ^b	227	2,25	2,41				
	45-64 ^c	35	2,51	2,51				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların güvenli bağlanma puan ortalamalarının 3,81, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 3,99, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 3,85 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,02$).

ÜBBSÖ kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların kaygılı- kararsız bağlanma puan ortalamalarının 3,85, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 2,25, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 2,51 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

ÜBBSÖ kaçınan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 7. RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşa Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Partnere Duyulan Sevgi	18-24 ^a	153	2,23	1,00	,08	8,56	,04	,00	a>b,c
	25-44 ^b	227	1,81	,91	,06				
	45-64 ^c	35	2,05	1,10	,18				
İlişki Doğruluğu	18-24 ^a	153	2,77	1,06	,08	12,67	,06	,00	a>b,c
	25-44 ^b	227	2,25	1,02	,06				
	45-64 ^c	35	2,20	,98	,16				
Partner Tarafından Sevilme	18-24 ^a	153	2,50	1,08	,08	13,22	,07	,00	a>b,c
	25-44 ^b	227	1,94	1,01	,06				
	45-64 ^c	35	1,96	1,09	,18				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİOKÖ tüm alt boyutlarının puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının 2,23, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 1,81, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 2,05 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

İlişki doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının 2,77, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 2,25, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 2,20 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının 2,50, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 1,94, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 1,96 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

Tablo 8. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Kendini Adama	18-24 ^a	153	2,23	,76	,06	1,41	,07	,04	c>a,b
	25-44 ^b	227	2,15	,68	,04				
	45-64 ^c	35	2,35	,49	,08				
Yoksunluk	18-24 ^a	153	2,39	,86	,06	1,29	,06	,27	-
	25-44 ^b	227	2,27	,77	,05				
	45-64 ^c	35	2,44	,73	,12				
Takıntı	18-24 ^a	153	2,69	,80	,06	1,64	,02	,19	-
	25-44 ^b	227	2,54	,76	,05				
	45-64 ^c	35	2,57	,77	,13				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİBÖ kendini adama alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların kendini adama alt boyutu puan ortalamalarında, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının 2,23, 25-44 yaş aralığındaki katılımcıların 2,15, 45-64 yaş aralığındaki katılımcıların 2,35 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,04$).

RİBO yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

RİBO takıntı alt boyutu puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.6. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının eğitim durumuna göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan oluştuğu için T-testi kullanılmıştır.

Tablo 9. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu

	İlköğretim/ Lise (n=98)		Lisans/ Lisansüstü (n=317)				
Değişkenler	Ort.	SS	Ort.	SS	t	p	Cohen's d
ÜBBSÖ							
Güvenli Bağlanma	3,90	,75	3,91	,62	-0,22	,82	,05
Kaçıngan Bağlanma	2,39	,84	2,22	,75	1,78	,07	,13
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	2,75	,93	2,55	,93	1,80	,07	,08
RİOKÖ							
Partnere Duyulan Sevgi	2,10	1,01	1,95	,96	1,27	,20	,07
İlişki Doğruluğu	2,47	1,04	2,43	1,07	0,35	,72	,05
Partner Tarafından sevilme	2,23	1,07	2,12	1,08	0,83	,40	,08
RİBÖ							
Kendini Adama	2,29	,72	2,17	,69	1,42	,15	,04
Yoksunluk	2,46	,83	2,29	,79	1,74	,08	,05
Takıntı	2,67	,83	2,58	,76	0,98	,32	,03

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ alt boyutları puan ortalamalarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$). RİOKÖ alt boyutları puan ortalamalarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$). RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.7. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Bakım Veren Kişiye Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının bakım veren kişiye göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan oluştuğu için T-testi kullanılmıştır.

Tablo 10. Katılımcıların ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Bakım Veren Kişiyeye Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu

Değişkenler	Ebeveyn (n=381)		Diğer (n=34)		t	p	Cohen's d
	Ort.	SS	Ort.	SS			
ÜBBSÖ							
Güvenli Bağlanma	3,92	,65	3,81	,71	,82	,41	,07
Kaçıngan Bağlanma	2,24	,75	2,47	,96	-1,38	,17	,11
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	2,58	,92	2,83	1,05	-1,36	,18	,08
RİOKÖ							
Partnere Duyulan Sevgi	1,96	,97	2,25	,98	-1,65	,10	,06
İlişki Doğruluğu	2,41	1,04	2,75	1,20	-1,60	,11	,10
PartnerTaraftından sevilme	2,12	1,07	2,52	1,11	-2,02	,05	,07
RİBÖ							
Kendini Adama	2,19	,70	2,32	,75	-1,01	,31	,04
Yoksunluk	2,32	,80	2,48	,86	-1,08	,28	,05
Takıntı	2,59	,78	2,73	,77	-1,04	,30	,06

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ alt boyutları puan ortalamalarında bakım veren kişiyeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$). RİOKÖ alt boyutları puan ortalamalarında bakım veren kişiyeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$). RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarında bakım veren kişiyeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.8. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaşanılan Romantik İlişki Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Ölçeklerinin alt boyutları puan ortalamalarının yaşanılan ilişki sayısına göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan oluştuğu için T-testi kullanılmıştır.

Tablo 11. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Romantik İlişki Yaşanılmış Kişi Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin T- testi Tablosu

Değişkenler	1-5 Kişi (n=367)		6-10/ 10 ve Üzeri Kişi (n=48)		t	p	Cohen's d
	Ort.	SS	Ort.	SS			
ÜBBSÖ							
Güvenli Bağlanma	3,92	,65	3,85	,64	,71	,47	,03
Kaçıngan Bağlanma	2,24	,75	2,44	,90	-1,70	,14	,13
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	2,61	,93	2,52	,95	,63	,52	,09
RİOKÖ							
Partnere Duyulan Sevgi	1,94	,95	2,34	1,11	-2,40	,02	,02
İlişki Doğruluğu	2,40	1,04	2,74	1,14	-1,96	,05	,03
Partner Tarafından sevilme	2,10	1,05	2,52	1,21	-2,30	,02	,04
RİBÖ							
Kendini Adama	2,17	,70	2,38	,70	-1,91	,06	,05
Yoksunluk	2,34	,81	2,24	,74	,90	,36	,02
Takıntı	2,58	,78	2,75	,72	-1,55	,12	,02

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

RİOKÖ partnere duyulan sevgi ve partner tarafından sevilme alt boyutları puan ortalamalarında romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,05$). Öte yandan ilişki doğruluğu alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo incelendiğinde katılımcıların partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 kişi aralığındaki katılımcıların 1,94, 6-10/ 10 ve üzeri kişi aralığındaki katılımcıların 2,34 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,02$).

Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 kişi aralığındaki katılımcıların 2,10, 6-10/ 10 ve üzeri kişi aralığındaki katılımcıların 2,52

olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,02$).

RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarında romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısına göre anlamlı farklılık bulunamamıştır($p>,05$).

3.9. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının ilişki durumuna göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan fazla olduğu için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 12. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

İlişki Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Güvenli Bağlanma	Flört ^a	112	3,76	,64				
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	3,90	,64	5,44	,02	,00	c>a,b
	Evli ^c	177	4,01	,66				
Kaçınan Bağlanma	Flört ^a	112	2,40	,84				
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,23	,72	2,47	,01	,08	-
	Evli ^c	177	2,19	,76				
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	Flört ^a	112	3,12	,97				
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,43	,79	27,43	,11	,00	a>b,c
	Evli ^c	177	2,38	,87				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, flört aşamasındaki katılımcıların 3,76, sevgili/ nişanlı aşamasındaki katılımcıların 3,90, evli olan katılımcıların 4,01 olduğu görülmektedir. Aralarındaki

bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, flört aşamasındaki katılımcıların 3,12, sevgili/ nişanlı aşamasındaki katılımcıların 2,43, evli olan katılımcıların 2,38 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Öte yandan kaçınan alt boyutları puan ortalamalarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 13. RİÖKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

İlişki Durumu		N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Partnere Duyulan Sevgi	Flört ^a	112	2,31	1,02	,09	11,62	,05	,00	a>b,c
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,01	,95	,08				
	Evli ^c	177	1,76	,90	,06				
İlişki Doğruluğu	Flört ^a	112	2,93	1,03	,09	23,96	,10	,00	a>b,c
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,48	1,03	,09				
	Evli ^c	177	2,09	,97	,07				
Partner Tarafından Sevilme	Flört ^a	112	2,60	1,10	,10	16,44	,07	,00	a>b,c
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,14	1,01	,09				
	Evli ^c	177	1,87	1,02	,07				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİÖKÖ ölçeğinin tüm alt boyutlarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarının flört aşamasındaki katılımcılarda 2,31, sevgili/nişanlı aşamasındaki katılımcılarda 2,01, evli olan katılımcılarda 1,76 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

İlişki doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarının, flört aşamasındaki katılımcılarda 2,93, sevgili/nişanlı aşamasındaki katılımcılarda 2,48, evli olan katılımcılarda 2,09 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarının, flört aşamasındaki katılımcılarda 2,60, sevgili/ nişanlı aşamasındaki katılımcılarda 2,14, evli olan katılımcılarda 1,87 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Tablo 14. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Durumuna Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	İlişki Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Kendini Adama	Flört ^a	112	2,17	,74	,07	3,53	,01	,03	c>a,b
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,08	,71	,06				
	Evli ^c	177	2,30	,66	,04				
Yoksunluk	Flört ^a	112	2,12	,79	,07	5,68	,02	,00	b>a,c
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,45	,85	,07				
	Evli ^c	177	2,38	,76	,05				
Takıntı	Flört ^a	112	2,50	,87	,08	2,16	,01	,11	-
	Sevgili-Nişanlı ^b	126	2,70	,74	,06				
	Evli ^c	177	2,59	,74	,05				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİBÖ ölçeğinin kendini adama ve yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Kendini adama alt boyutu puan ortalamalarının, flört aşamasındaki katılımcıların 2,17, sevgili/nişanlı aşamasındaki katılımcıların 2,08, evli olan katılımcıların 2,30 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,03$).

Tablo incelendiğinde yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarının, flört aşamasındaki katılımcıların 2,12, sevgili/ nişanlı aşmasındaki katılımcıların 2,45, evli olan katılımcıların 2,38 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Takıntı alt boyutları puanlarında ortalamalarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.10. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının ilişki süresine göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan fazla olduğu için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 15. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	İlişki Süreleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Güvenli Bağlanma	1-5 Yıl ^a	256	3,80	,66	,04	9,21	,07	,00	b>a,c
	6-10 Yıl ^b	46	4,14	,53	,07				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	4,05	,62	,05				
Kaçınan Bağlanma	1-5 Yıl ^a	256	2,29	,78	,04	,69	,07	,50	-
	6-10 Yıl ^b	46	2,18	,70	,10				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	2,22	,77	,07				
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	1-5 Yıl ^a	256	2,75	,94	,05	11,02	,10	,00	a>b,c
	6-10 Yıl ^b	46	2,16	,81	,11				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	2,43	,87	,08				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında ilişki süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasındaki katılımcıların 3,80, 6-10 yıl aralığındaki katılımcıların 4,14, 10 üzeri yıl aralığındaki katılımcıların 4,05 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasındaki katılımcıların 2,75, 6-10 yıl aralığındaki katılımcıların 2,16, 10 üzeri yıl aralığındaki katılımcıların 2,43 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

Kaçıngan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında ilişki süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 16. RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	İlişki Süreleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Partnere Duyulan Sevgi	1-5 Yıl ^a	256	2,10	,99	,06	5,73	,04	,00	a>b,c
	6-10 Yıl ^b	46	1,64	,76	,11				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	1,86	,98	,09				
İlişki Doğruluğu	1-5 Yıl ^a	256	2,63	1,05	,06	11,69	,08	,00	a>b,c
	6-10 Yıl ^b	46	2,14	,91	,13				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	2,12	1,03	,09				
Partner Tarafından Sevilme	1-5 Yıl ^a	256	2,31	1,09	,06	7,69	,05	,00	a>b,c
	6-10 Yıl ^b	46	1,89	,96	,14				
	10 ve Üzeri Yıl ^c	113	1,89	1,02	,09				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİOKÖ ölçeğinin tüm alt boyut puanlarında ilişki süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasındaki katılımcıların 2,10, 6-10 yıl aralığındaki katılımcıların 1,64, 10 üzeri yıl aralığındaki katılımcıların 1,86 olduğu görülmektedir.

Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

İlişki Doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasındaki katılımcıların 2,63, 6-10 yıl aralığındaki katılımcıların 2,14, 10 üzeri yıl aralığındaki katılımcıların 2,12 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

Partner Tarafından Sevilme alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasındaki katılımcıların 2,31, 6-10 yıl aralığındaki katılımcıların 1,89, 10 üzeri yıl aralığındaki katılımcıların 1,89 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,00$).

Tablo 17. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının İlişki Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	İlişki Süreleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P
Kendini Adama	1-5 Yıl	256	2,18	,74	,04	1,71	,08	,31
	6-10 Yıl	46	2,10	,63	,09			
	10 Üzeri Yıl	113	2,27	,64	,06			
Yoksunluk	1-5 Yıl	256	2,30	,82	,05	,38	,05	,68
	6-10 Yıl	46	2,40	,76	,11			
	10 Üzeri Yıl	113	2,36	,78	,07			
Takıntı	1-5 Yıl	256	2,63	,79	,04	,74	,01	,47
	6-10 Yıl	46	2,54	,79	,11			
	10 Üzeri Yıl	113	2,54	,73	,06			

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarında ilişki sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

3.11. ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

ÜBBSÖ, RİOKÖ ve RİBÖ alt boyutları puan ortalamalarının tanışma ortamına göre, farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, 2 gruptan fazla olduğu için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 18. ÜBBSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	Tanışma Ortamı	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Güvenli Bağlanma	Arkadaş ^a Ortamı	256	3,99	,65	,04	4,21	,07	,00	c>a,b,d
	İnternet ^b Üzerinden	46	3,69	,62	,07				
	Tavsiye ^c	113	4,00	,67	,08				
	Tesadüf ^d	256	3,83	,64	,06				
Kaçınan Bağlanma	Arkadaş ^a Ortamı	256	2,18	,77	,05	2,39	,11	,06	-
	İnternet ^b Üzerinden	46	2,45	,75	,09				
	Tavsiye ^c	113	2,18	,75	,09				
	Tesadüf ^d	256	2,34	,79	,07				
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	Arkadaş ^a Ortamı	256	2,56	,96	,07	3,03	,07	,02	b>a,c,d
	İnternet ^b Üzerinden	46	2,92	,92	,11				
	Tavsiye ^c	113	2,48	,93	,11				
	Tesadüf ^d	256	2,55	,86	,08				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜBBSÖ güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında tanışan katılımcıların 3,99, internet üzerinden tanışan katılımcıların 3,69, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 4,00, tesadüf üzerine

tanışan katılımcıların 3,83 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında katılımcıların 2,56, internet üzerinden tanışan katılımcıların 2,92, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 2,48, tesadüf üzerine tanışan katılımcıların 2,55 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,02$).

Kaçıngan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p<,05$).

Tablo 19. RİOKÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	Tanışma Ortamı	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Partnere Duyulan Sevgi	Arkadaş ^a Ortamı	256	1,97	,94	,07	2,90	,08	,03	b>a,c,d
	İnternet ^b Üzerinden	46	2,23	1,04	,13				
	Tavsiye ^c	113	1,74	,92	,11				
	Tesadüf ^d	256	2,03	1,00	,09				
İlişki Doğruluğu	Arkadaş ^a Ortamı	256	2,45	1,05	,07	5,06	,07	,00	b>a,c,d
	İnternet ^b Üzerinden	46	2,83	1,09	,13				
	Tavsiye ^c	113	2,11	,99	,11				
	Tesadüf ^d	256	2,40	1,05	,10				
Partner Tarafından Sevilme	Arkadaş ^a Ortamı	256	2,21	1,11	,08	2,68	,11	,04	b>a,c,d
	İnternet ^b Üzerinden	46	2,39	1,08	,13				
	Tavsiye ^c	113	1,90	,95	,11				
	Tesadüf ^d	256	2,06	1,07	,10				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİOKÖ ölçeğinin tüm alt boyutları puan ortalamalarında tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde katılımcıların partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında tanışan katılımcıların 1,97, internet üzerinden tanışan katılımcıların 2,23, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 1,74, tesadüf üzerine tanışan katılımcıların 2,03 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,03$).

İlişki doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında tanışan katılımcıların 2,45, internet üzerinden tanışan katılımcıların 2,83, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 2,11, tesadüf üzerine tanışan katılımcıların 2,40 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,00$).

Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında katılımcıların 2,21, internet üzerinden tanışan katılımcıların 2,39, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 1,90, tesadüf üzerine tanışan katılımcıların 2,06 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($p=,04$).

Tablo 20. RİBÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Tanışma Ortamına Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Tablosu

	Tanışma Ortamı	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	η^2	P	Fark
Kendini Adama	Arkadaş Ortamı ^a	256	2,09	,72	,05	4,60	,09	,00	b>a
	İnternet Üzerinden ^b	46	2,44	,75	,09				
	Tavsiye ^c	113	2,31	,65	,07				
	Tesadüf ^d	256	2,17	,63	,06				
Yoksunluk	Arkadaş Ortamı ^a	256	2,28	,77	,05	0,82	,08	,47	-
	İnternet Üzerinden ^b	46	2,28	,81	,10				
	Tavsiye ^c	113	2,44	,78	,09				
	Tesadüf ^d	256	2,37	,87	,08				
Takıntı	Arkadaş Ortamı ^a	256	2,50	,80	,05	2,15	,04	,09	-
	İnternet Üzerinden ^b	46	2,75	,72	,09				
	Tavsiye ^c	113	2,69	,75	,09				
	Tesadüf ^d	256	2,62	,77	,07				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

RİBÖ kendini adama alt boyutu puan ortalamalarında tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo incelendiğinde, katılımcıların kendini adama alt boyutu puan ortalamalarında, arkadaş ortamında tanışan katılımcıların 2,09, internet üzerinden tanışan katılımcıların 2,44, tavsiye üzerine tanışan katılımcıların 2,31, tesadüf üzerine tanışan katılımcıların 2,17 olduğu görülmektedir. Aralarındaki bu farkın ,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,03$).

Yoksunluk ve takıntı alt boyutları puan ortalamalarında tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada, bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığına etkisi incelenmiş olup, bağlanma stilleri, obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı ele alınmıştır.

Araştırmanın ana problemi olan bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığı ile istatistiksel olarak ilişkisi olup olmadığı yapılan analizlerle incelenmiştir.

Araştırmada, bağlanma stilleri ve romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk arasında anlamlı düzeyde zayıf ilişki bulunmuştur. Buna göre, katılımcıların güvenli bağlanma düzeyleri azaldıkça partnerlerine duydukları sevgi, ilişkilerinin doğruluğu ve partnerleri tarafından sevilme ile ilgili olumsuz düşüncelerinde artış olduğu görülmüştür. Kaçınan ve Kaygılı- kararsız bağlanma düzeyleri arttıkça ise bu olumsuz düşüncelerin arttığı görülmüştür. Çocukluklarında güvenli bağlanan bireyler kendilerine, çevrelerine, kısacası dünyaya karşı kaçınan ve kaygılı- kararsız bağlanan bireylere göre daha pozitif güven duygusuna sahip olduklarından kaçınan ve kaygılı- kararsız bağlanma düzeylerindeki artışın kişideki güven duygularını zedeleyeceği dolayısıyla bireylerin partnerlerine duydukları sevgiden, ilişkilerinin doğruluğundan ya da partnerleri tarafından sevildikleri düşüncelerinden kuşku duymalarının olası hale gelebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada, bağlanma stilleri ve romantik ilişkilerde bağımlılık arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır. Bağlanma stilleri ve romantik ilişkilerde bağımlılık arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların güvenli bağlanma düzeyleri arttıkça ilişkiye kendilerini adama ve ilişkileri ile ilgili takıntılara sahip olma durumlarında azalma olduğu görülmüştür. Kaygılı- kararsız bağlanma düzeyleri arttığında ise ilişkiye kendilerini adama ve ilişkileri ile ilgili takıntılara sahip olma durumlarında artış olduğu görülmüştür. Yetişkinlikte güvenli bağlanan bireyler ilişkilerinde bir olabilmenin yanında birey olarak da var olabilmeyi başarabilmektedirler.

Ancak güvenli bağlanmanın azalması ve kaygılı- kararsız bağlanma düzeyinin artması durumunda bireylerin kendileri olabilmeyi başaramayacakları ve dolayısıyla ilişkilerine bağımlı hale gelerek kendilerini ilişkilerinin devamlılığı için adayacakları düşünülmektedir. Bunun yanında kaygılı- kararsız bağlanan bireylerin ilişkilerinde güven duygusu tam olarak gelişmediği için partnerlerini kimseyle paylaşmak istememe, kıskanma ve partnerlerini kontrol etmeye çalışma gibi takıntılar geliştirebilecekleri düşünülmektedir. Kaçınan bağlanma alt boyutu ile romantik ilişki bağımlılığı alt boyutları arasında ilişki bulunamamıştır. Bunun sebebinin kaçınan bağlanan bireylerin duygusal mesafelerinin olması ve duygusal yakınlık kurmaktan kaçınmaları olduğu düşünülmektedir. Bağlanma stillerinin alt boyutları ile romantik ilişki bağımlılığı yoksunluk alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bunun sebebinin güvenli bağlanan bireylerin ilişkilerinde partnerlerinin de birey olduğunu kabul etmeleri ve partnerlerinin özel alanlarına saygı göstermeleri, partnerleri ile olan birlikteliklerinin dışında da aktif ve birey olarak var olabildikleri, dolayısıyla partnerleri ile ilgili yoksunluk hissine kapılmadıkları düşünülmektedir. Bunun yanında kaçınan bağlanma ve kaygılı- kararsız bağlanma stiline sahip bireylerde duygusal yakınlıktan uzak durma davranışı görülebileceğinden partnerleri ile ilgili yoksunluk hissetmeyecekleri düşünülmektedir.

Bu araştırma, bağlanma stillerinin hem romantik ilişkilerde OKB belirtileriyle hem de partner bağımlılığı ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu göstermiştir. Mikulincer ve Shaver (2007) tarafından yapılan çalışmalar bu bulguyu desteklemektedir. Mikulincer ve Shaver, kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin, partnerlerine aşırı düşkün olduklarını ve bu durumun obsesif düşünceler ile kompulsif davranışları tetiklediğini belirtmiştir. Benzer şekilde, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin partnerlerinden uzaklaşma eğilimleri ile OKB belirtileri arasındaki bağlantı da çalışmanın bulguları ile uyumludur.

Yapılan analizlerde romantik ilişkilerde bağımlılığın güvenli bağlanmanın olmadığı durumlarda ortaya çıkabildiği görülmüştür. Bunun sebebinin güvenli bağlanmayan bireylerin ilişkilerindeki duygusal boşluğu partnerlerine aşırı bağımlı hale gelerek doldurmaya çalışmaları ve kendilerini tek başına yetersiz görerek birine ihtiyaç duymaları olabileceği düşünülmektedir.

Aynı şekilde Schaffer (2011), ilişki bağımlılığına çocuklukta bazı ihtiyaçların yeterince karşılanmamasının neden olduğunu söylemektedir. Ona göre çocuklukta ihtiyaçlarını karşılamada yeterli doyuma ulaşamayan bireyler ihtiyaçlarını karşılamak, travmalarından kurtulmak, manevi olarak iyi hissedebilmek ve problemlerini çözebilmek amacıyla ilişkiye bağımlı hale gelmektedirler.

Literatürde bağlanma stilleri ve romantik ilişkileri inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Trak (2016), araştırmasında kaygılı bağlanmanın romantik ilişki ve partner odaklı OKB ile ilgisiz ebeveyn arasında aracı bir rolde olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmanın bulgularında romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ile güvenli bağlanma arasında negatif, kaygılı bağlanma arasında ise pozitif ilişki bulunmuştur. Annenin ve babanın çocuğa karşı ilgileri azaldıkça romantik ilişkilerinde obsesyon ve kompulsiyon davranışlarının şiddetinde artış olmuştur. Bunun yanında, kaygılı bağlanma arttıkça, romantik ilişkide obsesif kompulsif davranışlarda artış olduğu belirlenmiştir. Mevcut araştırma sonuçlarının literatürle tutarlı olduğu görülmektedir. Taş'ın (2016: 53-54) bağlanma stilleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik doyumları arasında pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Güvenli bağlanan bireylerin partnerleriyle güvenli ve yakın ilişki kurabildikleri, kaygılı ve kaçınan bağlanan kişilerin yakınlık kurmada zorluk yaşadıkları görülmüştür. Tosun'nun (2017: 150) yaptığı çalışmada romantik yakınlık ve aile bağları arasında pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Güçlü aile bağlarına sahip kişilerin çocukluklarında ebeveynleriyle sağlıklı ilişkiler kurdukları ve bu kişilerin ileriki dönemde partnerlerine daha fazla sevgi duydukları ve ilişkilerinde daha az kaygı yaşadıkları görülmüştür. Cansever (2022) araştırmasında çocuklukta ebeveyn ile kurulan ilişkinin bireyin romantik ilişkisine de etki ettiğini ve annesi ile sağlıklı ilişki kuran çocukların kaygılı bağlanma puanlarının düşük olduğunu görmüştür. Yapılan araştırmadan ve literatüdeki çalışmalardan elde edilen bilgilere göre çocukluk döneminde güvenli bağlanmanın romantik ilişkide kaygı düzeyini düşürdüğü, böylelikle bireylerin reddedilmeye ilişkin korkularının da az olduğu ve ilişkiden aldıkları doyumun arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bağlanma örüntüsünü etkileyen çocukluk dönemi yaşantılarının bireylerin romantik ilişkilerini etkilediğine ilişkin yapılan çalışmaların yanında ilişkide oluşan güven ya da kaygı durumlarının romantik ilişki odaklı OKB'ye dönüşebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada bağlanma stillerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Cinsiyete göre bağlanma stilleri incelendiğinde, kaçınan bağlanma düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmuş, diğer alt boyutlarda bulunmamıştır. Kaçınan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında kadınların erkeklere göre puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Kadınların erkeklere göre yüksek kaçınan davranış göstermelerinin sebebinin Türk toplumundaki çocuk yetiştirme tarzında eskiden günümüze hala devam eden erkek çocuk üstünlüğü zihniyetinin ve erkeklere kızlardan daha çok ilgi ve sevgi gösterilmesinin olabileceği düşünülmektedir. Işınsoy (2013) yaptığı çalışmada erkeklerin kadınlara göre daha fazla güvenli bağlandıklarını görmüştür. Literatüre bakıldığında bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaştığını ifade eden çalışmalar oldukça fazladır (Çetinkaya ve Akbaba, 2011, s. 1; Şeleci, 2014, s. 66; Damarlı, 2006, s. 67; Erözkan, 2004, s. 169-170; Açık, 2008, s. 48-49; Baltacıoğlu, 2016, s. 92- 93; Büyükaşahin, 2006, s. 242). Konyalıoğlu (2000, s. 101-103) yapmış olduğu çalışmada erkeklerin güvenli bağlanma puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Collins ve Read (1990) çalışmalarında, kadınların genellikle daha fazla kaygılı bağlanma stili gösterdiğini ve bu durumun ilişkilerde daha fazla stres yarattığını belirtmiştir.

Araştırmada romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk görülme durumunun cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Türkiye'de ve dünyada yapılan birçok çalışmada romantik ilişki ve partner odaklı OKB'nin iki cinsiyet arasında farklılık göstermediği görülmüştür (Doron ve arkadaşları, 2012a, 2012b; Trak, 2016; Yıldırım 2017; Tunçel, 2021; Abak, 2019; Toroslu, 2020). Trak ve İnöz (2017), yaptıkları araştırmada cinsiyete göre romantik ilişkilerde OKB düzeyinde fark olmadığını görmüştür.

Yapılan çalışma ve literatür incelendiğinde romantik ilişkilerde OKB'nin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermeme sebebinin bireylerin ilişki dinamiklerindeki farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada romantik ilişkilerde bağımlılığın cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve farklılaştığı görülmüştür. Erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Çetin ve Arslan (2023)'nın, yaptıkları çalışmada erkeklerin romantik ilişkilerde bağımlılık puanlarının kadınlara göre daha yüksek çıktığı görülmektedir. Yapılan çalışmanın aksine literatürdeki diğer çalışmalar kadınlarda erkeklere göre daha çok eş bağımlılığı görüldüğünü söylemektedir (Dear-Robers, 2002; Fuller-Warne, 2000). Yapılan çalışmada erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puan alma sebebinin erkeklerin duygusal destek görmede kadınlardan daha az bir sosyal ağa sahip olmaları ve bundan dolayı duygusal ihtiyaçlarını partnerlerinden karşılamaya daha yatkın olmaları ve yalnızlıkla daha zor baş edebildiklerinden partnerlerine daha çok ihtiyaç duymaları olabileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmadaki ve literatürdeki sonuçların birbirinden farklı olma sebebinin araştırmaya katılan kadınların ve erkeklerin erken dönem ebeveyn tutumları ve yetiştirilme tarzları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığında, bağlanma stillerinin yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve bazı alt-boyutların yaşa göre farklılaştığı bulunmuştur. Yaş ilerledikçe kaygılı-kararsız bağlanmanın azaldığı görülmüştür. Bu bulgular, Bartholomew ve Horowitz'in (1991) bağlanma stillerinin yaşam boyu değişken olduğuna dair çalışması ile tutarlıdır. Yavuz'un (2018) yaptığı çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanmanın yaş değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Güvenli bağlanmanın yaş ile birlikte arttığını söylemiştir. Kandaz (2018)'de güvenli bağlanmanın yaş ile birlikte arttığını söylemiştir. Kılıç (2010), Erözkan (2011), Dede (2015), Atabay (2019) ve Bilge (2019)'de yaş değişkeninin kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma ile ilişkisi olmadığını söylemektedir. Çalışmadan ve literatürden elde edilen bulgular güvenli bağlanma düzeyinin yaş ilerledikçe arttığını göstermektedir. Bunun sebebinin yaş ilerledikçe bireylerin duygusal olgunluk kazanmaları olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Araştırmaya göre yaş arttıkça romantik ilişkilerde OKB görülme durumunda düşüş olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin bireylerin yaşlandıkça, toplumsal normlar ve başkalarının beklentilerine cevap verebilmeye yönelik kaygılarının azalması olabileceği düşünülmektedir çünkü genç yaşlardaki ilişkiler, çoğunlukla toplumsal beklentiler ve dış etmenler tarafından şekillendirilirken, yaş ilerledikçe bireyler bu baskılardan daha bağımsız hale gelir. Bu da romantik ilişkilerinde OKB semptomlarını tetikleyebilecek kaygıyı azaltabilir. Ayrıca yaş ilerledikçe iletişim ve problem çözme becerilerinin artabileceği ve bireylerin ilişkilerine dair daha az kaygı duyarak romantik ilişkilerine dair daha az OKB belirtisi gösterecekleri düşünülmektedir. Hooley, Butcher ve Nock (2017), yaptıkları çalışmada yaş arttıkça OKB belirtilerinin azaldığını söylemektedirler. Bu bulgu araştırma ile örtüşmektedir.

Araştırmada romantik ilişkilerde bağımlılığın yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırmaya göre yaş ilerledikçe partner bağımlılığında azalma görülmüştür. Bunun sebebinin yaşın ilerlemesiyle bireylerin kendi içsel güçlerine daha çok güvenmeleri ve bireyselleşmeye daha yatkın olmaları olabileceği düşünülmektedir. Bu bulgu Bartholomew ve Horowitz'in (1991) bağlanma stillerinin yaşam boyu değişken olduğuna dair çalışması ile tutarlıdır.

Bağlanma stillerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sebebinin bağlanma stillerinin bireyin duygusal gelişimi ile, eğitim durumunun ise bilişsel gelişimiyle alakalı olması ve bu iki durumun birbirini doğrudan şekillendirmesinin beklenemeyeceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Güldür (2020) yaptığı araştırmada kaçınan bağlanma ile eğitim durumu arasında farklılık bulamamış kaygılı bağlanma ile eğitim durumu arasında farklılık olduğunu ifade etmiştir. Araştırmada eğitim seviyesi arttıkça kaygılı bağlanma düzeyinin azaldığı görülmektedir. Güvendiren (2020), Kapucı (2014) ve Ünlü (2015) tarafından yapılan araştırmaya göre ise bağlanma stilleri kişinin eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır.

Literatürde bağlanma stilleri ile eğitim durumu arasında ilişki olup olmamasına dair farklı sonuçlar bulunan çalışmalar mevcuttur. Kaygılı bağlanmanın eğitim düzeyi arttıkça azalmasının nedeninin kişilerin eğitim seviyeleri arttıkça kendilerine güvenlerinin gelişmesi ve olumsuz benlik algılarının yavaş yavaş kaybolması olabileceği düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bunun sebebinin OKB'nin eğitim durumu ile değil kişisel gelişimle ilgili olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde romantik ilişkilerde bağımlılık ve eğitim durumu değişkenini birlikte inceleyen çalışma bulunmamıştır.

Bağlanma stillerinin çocuklukta bakım veren kişi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bunun sebebinin bağlanma stillerini bakım verenin kim olduğu değil, çocuğun psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasının oluşturduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun çocuklukta bakım veren kişi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bunun sebebinin çocuklukta bakım veren kişinin kim olduğundan çok kişilik özelliklerinin önem taşmasının olabileceği düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın çocuklukta bakım veren kişi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bunun sebebinin de çocuklukta bakım veren kişinin kim olduğundan çok kişilik özelliklerinin önem taşmasının olabileceği düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında Romantik ilişkilerde bağımlılığı ve çocuklukta bakım veren kişi değişkenini inceleyen bir araştırma bulunmamıştır.

Bağlanma stillerinin romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve aralarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Bunun sebebinin romantik ilişki yaşanmış kişi sayısının kişinin bağlanma tarzına, kişisel tercihlerine, sosyal çevresine ve yaşam koşullarına bağlı olarak değişebilecek olması olduğu düşünülmektedir çünkü bazı insanlar, bağlanma stiline bakılmaksızın, çeşitli ilişkiler yaşamayı tercih edebilirken, diğerleri daha az ilişki yaşamayı tercih edebilmektedirler.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun romantik ilişki yaşanmış kişi sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve partnere duyulan sevgi ve partner tarafından sevilme alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bunun yanında partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarının 6-10/ 10 ve üzeri sayıda romantik ilişki yaşamış bireylerde diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin partnere karşı duydukları sevgiden şüphe eden kişilerin sık partner değiştirmesi olabileceği düşünülmektedir. Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarının 6-10/10 ve üzeri sayıda romantik ilişki yaşamış bireylerde diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin bireylerin geçmiş ilişkilerinde hayal kırıklıkları, aldatılma veya güvensizlik gibi olumsuz deneyimler yaşamalarından kaynaklanabileceği ve bireylerin partnerleri tarafından sevildiklerine dair kaygı yaşamalarına yol açabileceği düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın romantik ilişki yaşanmış kişi sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve yoksunluk alt boyutunda anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Bağlanma stillerinin ilişki durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve güvenli bağlanma ile kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmada güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarının evli bireylerde diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin evli bireylerin partnerleriyle uzun süreli bir bağ kurmalarından dolayı birbirlerinin ihtiyaçlarını anlama, destekleme ve güven inşa etme fırsatına sahip olmalarından kaynaklanacağı düşünülmektedir. Araştırmada evli bireylerin diğerlerine göre kaygılı-kararsız bağlanma puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin evlilikte bireylerin ortak değerlerinin olması ve bu değerlerin onları birbirine daha çok yaklaştırması ile kaygılı bağlanmanın bu bireylerde daha az görülmesi olabileceği düşünülmektedir.

Demirhan (2020), Güldür (2020), ve Ülük'ün (2021) yaptıkları çalışmalarda romantik ilişkiye sahip olmayan kişilerin kaygılı/kararsız bağlanma puanlarının ilişkisi olan bireylere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Yıldız (2020), araştırmasında mevcut romantik ilişkisi olmayan kişilerin kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip olduğu sonucuna varmıştır.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun ilişki durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmada alt boyutlardan alınan puanların evlilik aşamasına doğru gidildikçe azaldığı görülmüştür. Araştırmadan elde edilen sonuçların sebebinin, bireylerin ilişki durumlarının ilerdikçe aralarındaki güven bağının ve ilişki bağlarının güçlenmesi ve bunun sonucunda ilişkilerine dair daha az OKB davranışı gösterebilecekleri olduğu düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın ilişki durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve kendi adama ile yoksunluk alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmada kendini adama alt boyutunda evli bireylerin puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin evli bireylerin eşlerine karşı duygusal ve fiziksel olarak daha bağlı ve adanmış hissetmesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek puanı sevgililik/ nişanlılık aşamasındaki bireylerin aldığı görülmektedir. Bunun sebebinin sevgililik ve nişanlılık dönemlerinin bireylerin birbirine duygusal olarak daha çok bağlandığı dönemler olması ve bu bağlanmanın, bireylerde bir tür bağımlılık oluşturacak olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Çünkü sevgililik ve nişanlılık dönemlerinde bireyler, partnerlerinden daha fazla ilgi, sevgi ve destek bekleyebilmektedirler. Bu beklentiler karşılanmadığında ise bireylerde duygusal bir boşluk ve yoksunluk hissi ortaya çıkabilmektedir.

Bağlanma stillerinin ilişki süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş olup, güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutlarında ilişki süresine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Güvenli bağlanma alt boyutuna bakıldığında 10 ve üzeri yıldır romantik ilişkisi olan bireylerin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının diğerlerine göre daha yüksek çıktığı görülmüştür.

Bunun sebebinin yılların geçmesiyle çiftlerin arasındaki güven bağının kuvvetlenmesi olduğu düşünülmektedir. Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutuna bakıldığında 1-5 yıl arasında ilişkiye sahip olanların puanlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu 6-10 yıl arasında ilişkiye sahip olanların kaygılı- kararsız bağlanma düzeylerinin 10 ve üzeri yıllık ilişkiye sahip bireylerin kaygılı- kararsız bağlanma düzeylerinden düşük olduğu görülmüştür. Bu bulguların sebeplerinin 1-5 yıl arasında ilişkiye sahip bireylerin partnerlerine dair tam bir güven duygusu oluşturamayabileceği, tam olarak iki tarafın birbirini tanımıyor olabileceğinden en yüksek puanı aldıkları, 10 yıl ve üzeri ilişkiye sahip bireylerin ise ilişkilerinde süre uzadıkça kırgınlıklar, güven problemleri ve yanlış anlaşılmalara yaşanabilecekleri için ilişki süresine göre kaygılı- kararsız bağlanma stilinde düşüş görülmediği düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun ilişki süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde partnere duyulan sevgi alt boyutunda en yüksek puanı 1-5 yıl arasında ilişkisi olan bireylerin aldığı daha sonra ise 10 ve üzeri yıldır ilişkisi olan bireylerin 6-10 arasında ilişkisi olanlardan yüksek puan aldığı görülmüştür. Bunun sebebinin 1-5 yıl arası ilişkilerin henüz yeni sayılabileceği bundan dolayı bireylerin partnerlerine karşı sevgilerini sorgulayabileceği, 10 ve üzeri yıldır ilişkisi olan bireylerin ise ilişki ilerledikçe geçen zamanı gözden geçirmeleri ve partnerlerini yeniden değerlendiriyor olmaları olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, OKB'nin ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutlarında 1-5 yıldır romantik ilişkisi olan bireylerin daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Bunun sebebinin 1-5 yıldır romantik ilişkisi olan bireylerin ilişkinin ilk yıllarında ilişkinin onlar için doğru olup olmadığı ya da partnerleri tarafından gerçekten sevilip sevilmediklerine dair tam bir güven oluşacak kadar vakit geçmemiş olması olduğu düşünülmektedir. Literatürde romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun ilişki süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen araştırmaya rastlanmamıştır.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın ilişki süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bunun sebebinin romantik ilişkilerde bağımlılığın ilişki süresine değil bireysel faktörlere ve kişilik özelliklerine bağlı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bağlanma stillerinin tanışma ortamına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve güvenli bağlanma ile kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutlarının tanışma ortamına göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Güvenli bağlanma alt boyutu incelendiğinde en yüksek puanı tavsiye üzerine partneri ile tanışan bireylerin aldığı görülmüştür. Bunun sebebinin güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerinde de güvenebilecekleri kişiyi seçerken yine güvendikleri kişilerin fikrini almaya yatkın olabilecekleri olduğu düşünülmektedir. Kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutuna bakıldığında en yüksek puanı internet üzerinden tanışan bireylerin aldığı görülmüştür. Kaygılı-kararsız bağlanma tarzı, bireyin ilişkilerde yüksek düzeyde kaygı yaşamasına ve partnerine yoğun bir şekilde yakın olma ihtiyacı duymasına neden olur. Bu bağlanma tarzı, bireyin reddedilme korkusu, partnerin ilgisizliğine karşı aşırı duyarlılık ve ilişki içinde sürekli bir güvence arayışı ile karakterizedir. İnternet ortamında sürdürülen bir ilişki bireylere sürekli iletişim ve hızlı bağlanma imkânı sağlayabilmektedir. Bu da bireylerin kaygı düzeylerini azaltabileceğinden kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin partnerleriyle internet üzerinden tanıştıkları düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun tanışma ortamına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve tüm alt boyutlarda tanışma ortamına göre anlamlı farklılık görülmüştür. Partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu, partner tarafından sevilme alt boyutları incelendiğinde tüm alt boyutlarda en yüksek puanı partneri ile internet üzerinden tanışan bireylerin aldığı görülmüştür. İnternet üzerinden tanışma şeklinin partner ile yüz yüze iletişimden daha az etkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü duyguların karşı tarafa yüz yüze bir tanışma şekliyle daha doğru ve güçlü şekilde ifade edilebileceği düşünülmektedir. İnternet üzerinden tanışan kişilerin her ne kadar birbirlerini tanımaya yönelik adımlar atsalar da sosyal medya üzerinden olan bir tanışmada kendilerini olduklarından farklı kişiler olarak tanıtmaya olasılıklarının daha kolay olduğu çünkü ortamın buna elverişli olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı bireylerin partnerlerini tanıdıklarını düşünse bile kafalarında sevmeye, ilişkiye ve sevmeye dair kaygılarının diğer tanışma şekillerine sahip olan bireylere göre daha yüksek olacağı düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılığın tanışma ortamı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve kendini adama alt boyutunun tanışma ortamına göre

anlamalı farklılık gösterdiği görülmüştür. Partnerleri ile internet ortamında tanışan bireylerin sevmeye dair ihtiyaçlarını internet üzerinden karşılamaya çalışabilecekleri düşünülmektedir. Dolayısıyla hayatlarındaki sevgi boşluğunu internet yoluyla doldurmaya çalıştıklarından partnerlerini kaybetmek istemeyecekleri ve ilişkide olması gerekenden fazla fedakarlık gösteren ve ilişkinin devamlılığı için mücadele veren bireyler olabilecekleri düşünülmektedir.

SONUÇ

Bu bölümde araştırma sonuçlarına ve önerilere yer verilmiştir. Bu araştırma bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve partner bağımlılığına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmış ve ayrıca, bu üç değişkenin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Yapılan araştırmanın analizlerine göre;

ÜBBSÖ alt boyutlarından güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları ile RİOKÖ alt boyutlarından partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutları arasında güvenli bağlanma ile negatif, kaçınan ve kaygılı- kararsız bağlanma ile pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

ÜBBSÖ alt boyutlarından güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları ile RİBÖ alt boyutlarından kendini adama, yoksunluk ve takıntı alt boyutları karşılaştırılmış, güvenli bağlanma alt boyutunun kendini adama ve takıntı alt boyutları ile negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkisinin olduğu görülmüştür.

ÜBBSÖ alt boyutlarından kaygılı- kararsız bağlanmanın ise kendini adama ve takıntı alt boyutları ile pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olduğu görülmüştür. ÜBBSÖ alt boyutları ile RİBÖ yoksunluk alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

ÜBBSÖ puan ortalamalarının yordayıcılığına ilişkin Regresyon Analizi yapılmış ve yapılan analiz sonucuna göre ÜBBSÖ değişkeninin RİOKÖ alt boyutlarını büyük ölçüde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

ÜBBSÖ puan ortalamalarının yordayıcılığına ilişkin Regresyon Analizi yapılmış ve yapılan analiz sonucuna göre ÜBBSÖ değişkeninin RİBÖ İlişki Doğruluğu alt boyutunu istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

Cinsiyet demografik değişkenine göre yapılan analizlerde; cinsiyete göre bağlanma stilleri alt boyutlarından kaçınan bağlanma puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmuş, diğer alt boyutlarda fark bulunmamıştır.

Kaçınan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında kadınların erkeklere göre puanlarının daha yüksek olduğu ve aralarındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

Cinsiyete göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Cinsiyete göre romantik ilişkilerde bağımlılık alt boyutları puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmuş ve tüm alt boyutlarda erkeklerin puan ortalamalarının kadınların puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaş demografik değişkenine göre yapılan analizlerde; yaşa göre bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Analizlere bakıldığında 45-64 yaş arası bireylerin güvenli bağlanma puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutunda ise 25-44 yaş aralığındaki bireylerin puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kaçınan bağlanma puan ortalamalarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Yaş göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluğun tüm alt boyutları puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Analizlere bakıldığında obsesif kompulsif bozukluğun tüm alt boyutlarında 18-24 yaş aralığındaki bireylerin puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yaş göre romantik ilişkilerde bağımlılığın kendini adama alt boyutu puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Analizlere bakıldığında 45-64 yaş aralığındaki bireylerin puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Yaş göre yoksunluk ve takıntı alt boyutları puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Eğitim durumu demografik değişkenine göre yapılan analizlerde bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve romantik ilişkilerde bağımlılık puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bakım veren kişi demografik değişkenine göre yapılan analizlerde; bakım veren kişiye göre bağlanma stilleri, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk ve romantik ilişkilerde bağımlılık puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı değişkenine göre yapılan analizlerde; bağlanma stilleri alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısına göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk alt boyutlarından partnere duyulan sevgi ve partner tarafından sevilme puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında 6-10/ 10 ve üzeri kişi ile romantik ilişki yaşamış bireylerin puan ortalamalarının 1-5 kişi ile romantik ilişki yaşamış bireylerden daha yüksek olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında 6-10/ 10 ve üzeri kişi ile romantik ilişki yaşamış bireylerin 1-5 kişi ile romantik ilişki yaşamış bireylere göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısına göre romantik ilişkilerde bağımlılık alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır.

İlişki durumu değişkenine göre yapılan analizlerde; ilişki durumuna göre, bağlanma stillerinin güvenli bağlanma ve kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş, kaçınan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında ise anlamlı fark bulunmamıştır. Katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında evli katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutunun puan ortalamalarında flört aşamasındaki katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

İlişki durumuna göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında flört aşamasındaki

katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

İlişki doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında flört aşamasındaki katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında flört aşamasındaki katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

İlişki durumuna göre romantik ilişkilerde bağımlılık alt boyutlarından kendini adama ve yoksunluk alt boyutu puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kendini adama alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında evli bireylerin diğerlerine göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yoksunluk alt boyutunun puan ortalamalarında sevgililik/nişanlılık aşamasındaki katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Takıntı alt boyutu puan ortalamalarında ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

İlişki süresi demografik değişkenine göre yapılan analizlerde; ilişki süresine göre bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında 10 ve üzeri yıldır ilişkisi olan katılımcıların diğerlerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. Kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında 1-5 yıl arası ilişkisi olan katılımcıların diğerlerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. Öte yandan ilişki süresine göre bağlanma stilleri alt boyutlarından kaçınan bağlanma puan ortalamalarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

İlişki süresine göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi alt boyutu puan ortalamalarında 1-5 yıl arası ilişkisi olan katılımcıların diğerlerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. İlişki Doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarında, 1-5 yıl arasında ilişkisi olan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı

düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Partner Tarafından Sevilme alt boyutu puan ortalamalarında 1-5 yıl arası ilişkisi olan katılımcıların diğerlerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur.

İlişki süresine göre romantik ilişkilerde bağımlılık alt boyutluları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tanışma ortamı demografik değişkenine göre yapılan analizlerde; tanışma ortamına göre güvenli bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Güvenli bağlanma alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında partnerleri ile tavsiye üzerine tanışan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Kaygılı- kararsız bağlanma alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında partnerleriyle internet üzerinden tanışan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeude yüksek olduğu bulunmuştur. Ancak, bağlanma stilleri alt boyutlarından kaçınan bağlanma alt boyutu puan ortalamalarında ise tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tanışma ortamına göre romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk alt boyutları puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi alt boyutunun puan ortalamalarına bakıldığında partnerleri ile internet üzerinden tanışan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. İlişki doğruluğu alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında partnerleri ile internet ortamında tanışan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Partner tarafından sevilme alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında partnerleriyle internet üzerinden tanışan katılımcıların diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Tanışma ortamına göre romantik ilişkilerde bağımlılık alt boyutlarından kendini adama puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kendini adama alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında partnerleriyle internet üzerinden tanışmış kişilerin diğerlerine göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Yoksunluk ve takıntı

alt boyutlarının puan ortalamalarında ise, tanışma ortamına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Öneriler

Bulgulardan yola çıkıldığında OKB'nin tedavisinde bağlanma temelli yaklaşımların kullanılması terapi sürecine katkı sağlayabileceği için önerilebilir.

Romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeğinin partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutlarının Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarından kaçınan, kaygılı- kararsız bağlanma ile pozitif ilişkisi olduğu görülmüştür. Bundan yola çıkarak partnerine karşı obsesif kompulsif belirtileri olan danışanların bağlanma öykülerinin ele alınması ve bu konu üzerinde çalışılması önerilmektedir.

Romantik ilişkilerde obsesif kompulsif bozukluk konusunda literatürdeki çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Konuyla ilgili çalışmaların çoğaltılması ve daha kapsamlı incelenmesi önerilmektedir.

Araştırma mevcutta ilişkisi olan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Mevcutta ilişkisi olmayan bireylerle ileride yaşayabilecekleri romantik ilişkilerine dair partnerleri ile ilişkilerinde oluşabilecek problemlere karşı bireylerin bağlanma stilleri ve varsa romantik ilişkilere dair olumsuz inançları üzerine çalışılması önerilmektedir.

Ergenlik ve yetişkin dönemindeki bireylere yetişkinlikte bağlanma konusu ile ilgili psiko-eğitim verilmesi ve psiko-eğitimde partnere güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı- kararsız bağlanmanın ne tür davranışlar doğurduğu üzerinde konuşulması, partnerine güvenli bağlanma özellikleri taşımadığını düşünen katılımcılarla istekleri doğrultusunda terapi süreci planlanması önerilmektedir.

Romantik ilişkilerde bağımlılık konusunda literatürdeki çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Konuyla ilgili çalışmaların araştırmacılar tarafından çoğaltılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abak, E. (2019). *Ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Abak, E. F., ve Güzel, H. Ş. (2021). Ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 24(3), 368–382. <https://doi.org/10.5505/kpd.2021.14632>
- Abbey, R. D., Clopton, J. R., ve Humphreys, J. D. (2007). Obsessive-compulsive disorder and romantic functioning. *Journal of Clinical Psychology*, 63(12), 1181–1192. <https://doi.org/10.1002/jclp.20406>
- Abdullayev, K. (2019). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma biçimleri ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Ainsworth, M. D. S. (1979). Attachment as related to mother-infant interaction. *Advances in the Study of Behavior*, 9, 1–51. [https://doi.org/10.1016/S0065-3454\(08\)60032-7](https://doi.org/10.1016/S0065-3454(08)60032-7)
- Ainsworth, M. D. S., Nehar, M. E. C., Waters, E., ve Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the Strange Situation*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Akbaba, P. (2018). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Akpınar, E. H. (2019). *Üniversite öğrencilerinin rastgele cinsel yaşantıları ile bağlanma stilleri ve yalnızlık algısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.

- Alıcı, D. (2014). *Obsesif kompulsif bozukluk hastalarında oksidatif metabolizmanın ve oksidatif DNA hasarının incelenmesi* [Tıpta uzmanlık tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Alonso, P., Menchón, J. M., Mataix-Cols, D., Pifarré, J., Urretavizcaya, M., Crespo, J. M., Jiménez, S., Vallejo, G., ve Vallejo, J. (2004). Perceived parental rearing style in obsessive–compulsive disorder: Relation to symptom dimensions. *Psychiatry Research*, 127, 267–278. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2004.05.007>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Arntz, A. (2006). Dependency: Distinguishing functional from emotional dependency. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 12(4), 411–416. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.2006.00075.x>
- Arslan, E. (2008). *Bağlanma stilleri açısından ergenlerde Erikson'un psikososyal gelişim dönemleri ve ego kimlik süreçlerinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Atabay, E. (2019). *Üniversite öğrencilerinde mizah ve iletişim becerilerinin bağlanma stilleriyle ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Atik, E. L. (2013). *Liseli ergenlerde bağlanma stilleri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkide öz-yansıtma ve iç görünün rolü* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Bilim Üniversitesi.
- Atlam, D., Akyel-Göven, B., ve Yüncü, Z. (2023). Addiction in romantic relationships scale development: Validity and reliability study. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 10(1), 52-58. <https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2023.23027>
- Ayoğlu, Z. (2012). *OKB'ye ilişkin gelişimsel bir model: Yetişkin bağlanma biçimleri, ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrol düzeyi ve mükemmeliyetçilik eğilimlerinin obsesif yorumlar ve belirtilerle bağlantısının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

- Bachman, L. F. (2004). *Statistical analyses for language assessment*. Cambridge University Press.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147-178.
- Bartholomew, K., ve Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.
- Baş, E. P. (2019). *Association of relationship obsessive-compulsive symptoms with depression, anxiety and stress: Marriage and child related factors as moderators* [Yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Beattie, M. (1992). *İlişki bağımlılığına son* (Çev. F. Öztürk ve N. Öztürk). Ovvo.
- Buunk, B. P. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Alternative Lifestyles*, 4, 357-372.
- Beck, A. T., Emery, G., ve Greenberg, R. L. (2006). *Anksiyete bozuklukları ve fobiler: Bilişsel bir bakış açısı* (Çev. V. Öztürk). Litera Yayınları.
- Bender, A. M., ve Ingram, R. E. (2018). Connecting attachment style to resilience: Contributions of self-care and self-efficacy. *Personality and Individual Differences*, 134, 174. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018>
- Bilge, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinde ruh sağlığı belirleyicisi olarak bağlanma stillerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 1-18.
- Bilgiç, Ö. (2022). *Kaygılı-kaçıngan kaparı: Bağlanma stilleri kapsamında romantik ilişkilerin ele alınması* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Bowlby, J. (1958). The nature of the child's tie to his mother. *International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 350-373.
- Bowlby, J. (1969). *Bağlanma* (Çev. T. V. Soylu). Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock.
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664.

- Bowlby, J. (1988). Developmental psychiatry comes of age. *The American Journal of Psychiatry*, 145, 1.
- Bowlby, J. (2012b). *Güvenli bir dayanak*. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- Bretherton, I. (2003). Mary Ainsworth: Insightful observer and courageous theoretician. *Portraits of Pioneers in Psychology*, 5, 317–331.
- Brickman, P. (1987). *Commitment, conflict, and caring*. Prentice-Hall.
- Brophy, K., Brähler, E., Hinz, A., Schmidt, S., ve Körner, A. (2019). The role of self-compassion in the relationship between attachment, depression, and quality of life. *Journal of Affective Disorders*, 260, 45-52.
- Brown, L. S., ve Wright, J. (2003). The relationship between attachment strategies and psychopathology in adolescence. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 76(4), 351-367.
- Büyükçolpan, H. (2019). *Üniversite öğrencilerinde nomofobi, bağlanma biçimleri, depresyon ve algılanan sosyal destek* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Canals, J., Hernández-Martínez, C., Cosi, S., ve Voltas, N. (2012). The epidemiology of obsessive-compulsive disorder in Spanish school children. *Journal of Anxiety Disorders*, 26(7), 746–752. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2012.05.001>
- Cansever, D. (2022). *Genç yetişkinlerin ana babaya bağlanma örüntüsü, romantik ilişkilerindeki bağlanma ile ilişki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Kent Üniversitesi.
- Cebeci, B. (2019). *Evlilik doyumunun eş desteği ve ilişki içerikli obsesif-kompulsif semptomlar ile ilişkileri* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

- Clark, D. A., ve Purdon, C. (1995). The assessment of unwanted intrusive thoughts: A review and critique of the literature. *Behaviour Research and Therapy*, 33(8), 967–976. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(95\)00030-2](https://doi.org/10.1016/0005-7967(95)00030-2)
- Collins, N. L., ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Cooper, M. L., Shaver, P. R., ve Collins, N. L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5), 1380–1397. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1380>
- Crowell, J. A., Fraley, R. C., ve Shaver, P. R. (2008). Measurement of individual differences in adolescent and adult attachment. J. A. Cassidy ve P. R. Shaver (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (s. 2–15). New York, NY: Guilford Press.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve davranışı*. Remzi Kitabevi.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(3), 240–255.
- Çalışkan, Z., Taşkan, S., Orhan, İ., ve Nacar, G. (2015). Partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 6–10.
- Çetin, H., ve Arslan, K. (2023). Romantik ilişkilerde bağımlılık seviyesine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Kalemname*, 8(16), 364–376.
- Damarlı, Ö. (2006). *Ergenlerde toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma stilleri ve benlik kavramı arasındaki ilişkiler* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Dear, G., ve Roberts, M. C. (2002). The relationship between codependency and femininity and masculinity. *Sex Roles*, 46(3–4), 159–165. <https://doi.org/10.1023/A:1019661702408>
- Dede, F. (2015). *Lise öğrencilerinin çatışma çözme yaklaşımlarının bağlanma stilleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.

- Demir, H. S. (2019). *Yetişkinlerde bağlanma stilleri ile sürekli kaygı düzeyi ve sosyotropik-otonomik kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi.
- Demirhan Kır, A. (2020). *Beliren yetişkinlerin iyi oluşlarının öz şefkat ve bağlanma özellikleri bakımından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Deniz, M. E. (2006). Ergenlerde bağlanma stilleri ile çocukluk istismarları ve suçluluk-utanç arasındaki ilişki. *Eurasian Journal of Educational Research*, 22, 89–99.
- Dinçel, E. (2006). *Ergenlik dönemi gelişimsel ödevleri ve psikolojik problemler* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Doron, G., ve Szepeswol, O. (2015). Partner-focused obsessions and self-esteem: An experimental investigation. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 49, 173–179. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2015.02.002>
- Doron, G., ve Derby, D. (2017). Assessment and treatment of relationship-related OCD symptoms (ROCD): A modular approach. J. S. Abramowitz, D. H. McKay, ve E. B. Storch (Ed.), *Handbook of obsessive-compulsive disorder across the lifespan* (s. 497–514). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118992878.ch30>
- Doron, G., Derby, D. S., ve Szepeswol, O. (2014). Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3(2), 169–180. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2014.01.003>
- Doron, G., Derby, D. S., Szepeswol, O., ve Talmor, D. (2012a). Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 1, 16–24. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2012.01.001>
- Doron, G., Derby, D. S., Szepeswol, O., ve Talmor, D. (2012b). Flaws and all: Exploring partner-focused obsessive-compulsive symptoms. *Journal of*

- Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 1, 234–243.
<https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2012.08.001>
- Dozier, M., Stovall, K. C., ve Albus, K. E. (1999). Attachment and psychopathology in adulthood. J. Cassidy ve P. R. Shaver (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (s. 497–519). Guilford Press.
- Dönmez, A. (2000). Bağlanma: Yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. *Türk Psikoloji Bülteni*, 16(17), 29–50.
- Egger, O., ve Rauterberg, M. (1996). *Internet behaviour and addiction* [Yüksek lisans tezi]. İş ve Örgütsel Psikoloji Birimi (IfAP).
- Eng, W., Heimberg, R. G., Hart, T. A., Schneier, F. R., ve Liebowitz, M. R. (2001). Attachment in individuals with social anxiety disorder: The relationship among adult attachment styles, social anxiety, and depression. *Emotion*, 1(4), 365–380. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.1.4.365>
- Erözkan, A. (2005). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 135–149.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 60–74.
- Erzen, E. (2016). Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1–21. <https://doi.org/10.17679/iuefd.17323631>
- Feeney, J. A., ve Noller, P. (1990). Attachment style as a predictor of adult romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(2), 281–291. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.2.281>
- Feeney, J., Noller, P., ve Callan, V. J. (1994). Attachment style, communication and satisfaction in the early years of marriage. K. Bartholomew ve D. Perlman (Ed.), *Advances in personal relationships* (s. 269–308). Jessica Kingsley.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., ve Dyck, D. G. (1989). Self-oriented perfectionism, neuroticism and anxiety. *Personality and Individual Differences*, 10(7), 731–735. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(89\)90248-9](https://doi.org/10.1016/0191-8869(89)90248-9)

- Flett, G. L., ve Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. G. L. Flett ve P. L. Hewitt (Ed.), *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (s. 5–27). American Psychological Association.
- Fonagy, P., Leigh, T., Steele, M., Steele, H., Kennedy, R., ve Mattoon, G. (1996). The relation of attachment status, psychiatric classification, and response to psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64(1), 22–31. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.64.1.22>
- Fonagy, P., Target, M., ve Gergely, G. (2000). Attachment and borderline personality disorder: A theory and some evidence. *Psychiatric Clinics of North America*, 23(1), 103–122. [https://doi.org/10.1016/S0193-953X\(05\)70101-6](https://doi.org/10.1016/S0193-953X(05)70101-6)
- Forrester, E., Wilson, C., ve Salkovskis, P. M. (2002). The occurrence of intrusive thoughts transforms meaning in ambiguous situations: An experimental study. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 30(2), 143–152. <https://doi.org/10.1017/S1352465802002031>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Fromm, E. (1995). *Sevme sanatı* (Çev. Y. Salman). Say Yayınları.
- Fuller, J. A., ve Warner, R. (2000). Family stressors as predictors of codependency. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 126(1), 5–22. <https://doi.org/10.1080/08824402.2000.9717087>
- Görünmez, M. (2006). *Bağlanma stilleri ve duygusal zekâ yetenekleri* [Yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Griffin, D., ve Bartholomew, K. (1994a). The metaphysics of measurement: The case of adult attachment. K. Bartholomew ve D. Perlman (Ed.), *Attachment processes in adulthood: Advances in personal relationships* (s. 17–52). Jessica Kingsley Publishers.
- Griffin, D., ve Bartholomew, K. (1994b). Models of the self and other: Fundamental dimensions underlying measures of adult attachment. *Journal of Personality*

and Social Psychology, 67(3), 430–445. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.3.430>

Griffin-Shelley, E. (1991). *Sex and love: Addiction, treatment, and recovery*. Praeger Publishing.

Guzman-Gonzales, M., Barrientos, J., Gomez, F., Meyer, I., Bahamondes, J., ve Cardenas, M. (2019). Romantic attachment and relationship satisfaction in gay men and lesbians in Chile. *The Journal of Sex Research*, 57(8), 1026–1035. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1642767>

Güldür, M. (2020). *Romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerde ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. Biruni Üniversitesi.

Güvendiren, H. (2020). *Gemi adamlarında bağlanma stilleri ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün ruhsal belirtilerle ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Hamarta, E. (2004). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerindeki bazı değişkenlerin benlik saygısı, depresyon ve saplantılı düşünme bağlanma stilleri açısından incelenmesi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Hamarta, E. (2004a). Bağlanma teorisi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 53–66.

Hazan, C. (1998). Bağlanma (Yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve). *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (JFES), 31(1). https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000242

Hazan, C., ve Shaver, P. R. (1994). Bağlanma yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. (Çev. A. Dönmez). *Psychological Inquiry*, 5(1), 1–49.

Holmes, J. (1997). *John Bowlby ve attachment theory*. Routledge. Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock.

Hooley, J. M., Butcher, J. N., Nock, M. K., ve Mineka, S. (2017). *Abnormal psychology*. Pearson.

Işınsoy, M. (2003). *İkili ilişki biçimi ve süresi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

- İlaslan, Ö. (2009). *Çocukların bağlanma davranışlarının özlük nitelikleri ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Julien, D., O'Connor, K. P., Aardema, F., ve Todorov, C. (2006). The specificity of belief domains in obsessive compulsive symptom subtypes. *Personality and Individual Differences*, 41, 1205–1216. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.04.019>
- Kandaz, H. (2018). *Depresyon, benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Karaman, D., Durukan, İ., ve Erdem, M. (2011). Çocukluk çağı başlangıçlı obsesif kompulsif bozukluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 278–295.
- Karamustafalıoğlu, O., ve Akpınar, A. (2006). Obsesif kompulsif bozukluk. *Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi Psikiyatri*, 2, 30–44.
- Karen, R. (1998). *Becoming attached*. Oxford University Press. Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve davranışı*. Remzi Kitabevi.
- Kart, A., ve Türkçapar, H. (2019). The effects of childhood emotional abuse on aggressive obsessions among patients with obsessive compulsive disorder may be mediated by symptoms of depression and anxiety. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 29(4), 411–417. <https://doi.org/10.1080/24750573.2019.1638710>
- Keskin, G., ve Çam, O. (2009). Ergenlik ve bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. *Yeni Symposium Journal*, 47(2).
- Kılıç, G. (2010). *Lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin atılganlık düzeylerinin ebeveynlerine bağlanma örüntülerine ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi: Darıca ilçesi örneği* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Kızıllı, Z. (2017). *Üniversite öğrencilerinde evliliğe yönelik inançlar: Bir müdahale programının etkililiği* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Lochner, C., ve Stein, D. J. (2001). Gender in obsessive–compulsive disorder and obsessive–compulsive spectrum disorders: A literature review. *Archives of*

- Women's Mental Health*, 4(1), 19–26. <https://doi.org/10.1007/s00737-001-0129-4>
- Martin, G., ve Waite, S. (1994). Parental bonding and vulnerability to adolescent suicide. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 89(4), 246–254. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.1994.tb01547.x>
- Matrix-Cols, D., Rosario-Campos, M. C., ve Leckman, J. F. (2005). A multidimensional model of obsessive-compulsive disorder. *American Journal of Psychiatry*, 162(2), 228–238. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.162.2.228>
- Matte, M., ve Lafontaine, M. F. (2012). Assessment of romantic perfectionism: Psychometric properties of the romantic relationship perfectionism scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 45(2), 113–132. <https://doi.org/10.1080/07481756.2012.682862>
- McCubbin, R. A., ve Sampson, M. J. (2006). The relationship between obsessive-compulsive symptoms and appraisals of emotional states. *Anxiety Disorders*, 20, 42–57. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2005.03.002>
- Melli, G., Bulli, F., Doron, G., ve Carraresi, C. (2018). Maladaptive beliefs in relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): Replication and extension in a clinical sample. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 18, 47–53. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2018.02.003>
- Meyer, V. C., ve Chessser, E. S. (1970). *Behaviour therapy in clinical psychiatry*. Penguin Books.
- Mikulincer, M., ve Florian, V. (1995). Appraisal of and coping with a real-life stressful situation: The contribution of attachment styles. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(4), 406–414.
- Mikulincer, M., ve Shaver, P. R. (2007). *Attachment patterns in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.
- Morsünbül, Ü., ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(3), 553-570.

- Myhr, G., Sookman, D., ve Pinard, G. (2004). Attachment security and parental bonding in adults with obsessive-compulsive disorder: A comparison with depressed out-patients and healthy controls. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 109(6), 447-456. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2004.00359.x>
- Nielsen, S. K. K., Lønfeldt, N., Wolitzky-Taylor, K. B., Hageman, I., Vangkilde, S., ve Daniel, S. I. F. (2017). Adult attachment style and anxiety–The mediating role of emotion regulation. *Journal of Affective Disorders*, 218, 253-259. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.04.010>
- Norwood, R. (1988). *Kadın eğer çok severe* (Çev. H. Kanbur ve S. Yazarbaş). İnkılap Kitabevi.
- Nunes, F., ve Mota, C. P. (2017). Parenting styles and suicidal ideation in adolescents: Mediating effect of attachment. *Journal of Child and Family Studies*, 26(7), 34–47.
- Obsessive Compulsive Cognitions Working Group. (1997). Cognitive assessment of obsessive–compulsive disorder. *Behaviour Research and Therapy*, 35, 667–681.
- Obsessive-Compulsive Cognitions Working Group. (2001). Development and initial validation of the obsessive beliefs questionnaire and the interpretation of intrusions inventory. *Behaviour Research and Therapy*, 39, 987–1006.
- Özdemir, H. E. (2017). *Bir grup üniversite öğrencisinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişki: Reddedilme duyarlılığının aracı rolü* [Yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi.
- Özel, E. P. (2021). *İlişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordamada bağlanma stillerinin ve evlilik uyumunun rolü* [Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, Ö. (2013). *İnternet kullanımıyla ilgili değişkenlerin cinsiyet, kişilik özellikleri, yaşam doyumu ve bağlanma stilleri açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

- Öztahtacı, D. (2017). *Evli kadınlarda evlilik doyumu, yetişkin bağlanma stilleri ve depresyon düzeyinin ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Özteke, H. İ. (2015). *Bağlanma, eş seçiminde sınırlayıcı inançlar ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik ilişkilerde mükemmeliyetçiliği yordaması* [Doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Öztürk, M. O. (2002). *Ruh sağlığı ve bozukluklar*. Nobel Tıp Kitapevleri.
- Passanisi, A., Gervasi, A. M., Madonia, C., Guzzo, G., ve Greco, D. (2015). Attachment, self-esteem, and shame in emerging adulthood. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 91, 342–346. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.552>
- Pietromonaco, P., ve Barrett, L. (2000). The internal working models concept: What do you really know about the self in relation to others? *Review of General Psychology*, 4(2), 155–175. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.4.2.155>
- Rasmussen, S. A., ve Tsuang, M. T. (1986). Clinical characteristics and family history in DSM-III obsessive-compulsive disorder. *American Journal of Psychiatry*, 143(3), 317–322. <https://doi.org/10.1176/ajp.143.3.317>
- Rassin, E., Diepstraten, P., Merckelbach, H., ve Muris, P. (2001). Thought-action fusion and thought suppression in obsessive-compulsive disorder. *Behaviour Research and Therapy*, 39(7), 757–764. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(00\)00092-3](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(00)00092-3)
- Reynaud, M., Karila, L., Blecha, L., ve Benyamina, A. (2010). Is love passion an addictive disorder? *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 36(4), 261–267. <https://doi.org/10.3109/00952990.2010.494927>
- Rusnáková, M. (2014). Codependency of the members of a family of an alcohol addict. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 140, 1–6. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.295>
- Schaffer, B. (2011). *Sevgi mi bağımlılık mı?* (Çev. G. Akyüz). Yakamoz Yayınları.
- Set, Z. (2019). *Bağlanma kuramı ve psikopatoloji*. Gece Akademi.

- Shi, L. (2013). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 31(3), 143–157. <https://doi.org/10.1080/01926187.2013.765232>
- Shorey, H. S., ve Snyder, C. R. (2006). The role of adult attachment styles in psychopathology and psychotherapy outcomes. *Review of General Psychology*, 10(1), 1–20. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.10.1.1>
- Simpson, J. A. (1990). Influence of attachment styles on romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(5), 971–980. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.59.5.971>
- Simpson, J. A., Rholes, W. S., ve Nelligan, J. S. (1992). Support seeking and support giving within couples in an anxiety-provoking situation: The role of attachment styles. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(3), 434–446. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.3.434>
- Soygüt-Pekak, G. (2004). Bir düzeltici bağlanma ilişkisi olarak psikoterapi: Psikoterapi süreçlerinde bağlanma ve terapötik ittifak. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7, 63–77.
- Sternberg, R. J., ve Grajek, S. (1984). The nature of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47(2), 312–329. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.47.2.312>
- Sussman, S. (2010). Love addiction: Definition, etiology, treatment, sexual addiction, compulsivity. *The Journal of Treatment and Prevention*, 17(1), 31–45. <https://doi.org/10.1080/10550881003650526>
- Sümer, N. (2006). Categorical and dimensional comparison of adult attachment measures. *Turkish Journal of Psychology*, 21, 1–22.
- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35–58.
- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71–106.

- Taş, Y. (2016). *Evli bireylerde yaşanan çatışmalar, bağlanma stilleri ve problem çözme becerilerinin evlilik doyumu açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.
- Taştan, M. F. (2015). *Obsesif kompulsif bozukluk hastalarında peroksiredoksin-1 ve ürotensin-2 düzeylerinin incelenmesi* [Tıpta uzmanlık tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Tepe, S. N. (2023). *Kadın bireylerin mükemmeliyetçilik düzeyleri, bağlanma stilleri ve evlilik öncesi psikolojik yardım almaya yönelik tutumlarının eş seçme stratejileri ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Terzi, S. (2014). Romantik ilişkilerde bağlanma yaralanmalarına yol açan olaylar: Nitel bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 99–108.
- Terzi, Ş. T., ve Çankaya, C. T. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *PDR: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 1–11.
- Thompson, R. A. (1999). Early attachment and later development. J. Cassidy ve P. R. Shaver (Ed.), *Handbook of attachment* (s. 265–286). Guilford Press.
- Tolan, Ö. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma biçimleri, stresle başa çıkma ve bazı psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 221–242.
- Tosun, S. (2017). *Üniversite öğrencilerinin aile yapısı ile bağlanma stillerinin romantik ilişkilere etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Trak, E., ve İnöz, M. (2017). Yeni bir obsesif-kompulsif semptom içeriği: Romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeği ile partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti ölçeği'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(3), 171–185.
- Troy, N. W. (1995). The time of this first holding of the infant and maternal self-esteem related to feelings of maternal attachment. *Women ve Health*, 32(3), 59–72. https://doi.org/10.1300/J013v32n03_05

- Tuncer, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişki inançları ve benlik değişimlerinin romantik ilişkilerinin niteliğini yordama gücü* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tunçel, A. (2021). *Yetişkin bağlanma örüntüleri, obsesif inançlar ve ruminatif düşünme biçiminin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Türköz, Y. (2007). *Okulöncesi çocuklarda bağlanma örüntüsünün kişilerarası problem çözme ve açık bellek süreçlerine etkisi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Uluyol, F. M. (2014). *Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeylerinin arasındaki ilişkiler* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ülök, E. (2021). *Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile depresyon ve anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Van Grootheest, D. S., Cath, D. C., Beekman, A. T., ve Boomsma, D. I. (2005). Twin studies on obsessive-compulsive disorder: A review. *Twin Research and Human Genetics*, 8(5), 450–458. <https://doi.org/10.1375/twin.8.5.450>
- Van Rosmalen, L., Van der Veer, R., ve Van der Horst, F. (2015). Ainsworth's strange situation procedure: The origin of an instrument. *Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 51(3), 261–284. <https://doi.org/10.1002/jhbs.21729>
- Yavuz, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu ve bağlanma stilleri arasındaki bağlantı* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Yıldırım, B. (2017). *The influence of attachment styles, personality characteristics, social comparison, and reassurance seeking on ROCD symptoms* [Yüksek lisans tezi]. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Yıldırım, B. (2018). *Beliren yetişkinlikte romantik ilişki temalı ve eş odaklı obsesif kompulsif belirtilerin gelişimsel yordayıcıları: Özerklik, bağlanma ve mükemmeliyetçilik* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

- Yılmaz, B. (2018). Obsesif kompulsif bozukluk tedavisinde güncel yaklaşımlar. *Lectio Scientific*, 2(1), 21–42.
- Yılmaz, M. A. (2016). *Öğretmen çocuklarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.
- Zeanah, C. H., Boris, N. W., ve Larrieu, J. A. (1997). Infant development and developmental risk: A review of the past 10 years. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 36(2), 165–178. <https://doi.org/10.1097/00004583-199702000-00006>

İnternet Kaynağı

Statistics Canada. (2017, Mayıs). *Guidelines for the development and documentation of standards*. 8 Kasım 2024 tarihinde <https://www.statcan.gc.ca/en/about/policy/standards> adresinden edinilmiştir.

EKLER

Ek-1: Sosyodemografik Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz? Kadın () Erkek ()

2. Yaşınız? () 18-24 () 25-44 () 45-64

3. Eğitim durumunuz?

İlköğretim ()

Lise ()

Üniversite/Lisansüstü ()

4. Çocukluğunuzda size bakım veren kişi?

Ebeveyn ()

Anneanne- babaanne ()

Diğer ()

5. Romantik ilişki yaşanılmış kişi sayısı?

1-5 ()

5-10 ()

10+ ()

6. İlişki Durumunuz?

Evli ()

Nişanlı ()

Sevgili ()

Flört ()

7. İlişkinizin süresi?

0-5 yıl ()

5-10 yıl ()

10+ yıl ()

8. Partneriniz ile nasıl tanıştınız?

Tesadüf ()

Arkadaş ortamı ()

Tavsiye ()

İnternet üzerinden ()

Ek-2: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

Aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz. Katkılarınız için teşekkürler.

1= Kesinlikle katılmıyorum 2= Katılmıyorum 3=Kısmen katılıyorum
4=Katılıyorum 5=Kesinlikle katılıyorum anlamına gelmektedir.

Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.	1	2	3	4	5
Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden	1	2	3	4	5
Karar alırken kimseyi önemsemem.	1	2	3	4	5
Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine	1	2	3	4	5
Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.	1	2	3	4	5
İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.	1	2	3	4	5
Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir	1	2	3	4	5
İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.	1	2	3	4	5
Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu	1	2	3	4	5
Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.	1	2	3	4	5
Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini	1	2	3	4	5
Yalnızca kendime değer veririm.	1	2	3	4	5
Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.	1	2	3	4	5
Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek	1	2	3	4	5
İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.	1	2	3	4	5
Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıncı sözler söylemem.	1	2	3	4	5
İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.	1	2	3	4	5
Başkaları çok da umurumda değildir.	1	2	3	4	5

Ek-3: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği

1.	Partnerimi gerçekten sevmediğim fikrini aklımdan çıkaramam.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimle ilgili şüphelerimi aklımdan kolaylıkla çıkarabilirim.	0	1	2	3	4
3.	İlişkimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin bana olan sevgisiyle ilgili şüphelerimi aklımdan çıkarmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4
5.	İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.	0	1	2	3	4
6.	Sürekli, partnerimin beni gerçekten sevdiğine dair kanıt ararım	0	1	2	3	4
7.	Partnerimi neden sevdiğimi kendime tekrar tekrar hatırlatmam gerektiğini hissederim.	0	1	2	3	4
8.	Partnerimin beni sevdiğinden eminim.	0	1	2	3	4
9.	İlişkimde bir şeylerin “doğru olmadığına” dair düşüncelerden aşırı derecede rahatsız olurum.	0	1	2	3	4
10.	Partnerime olan sevgimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
11.	Partnerime sürekli beni sevip sevmediğini sorarım.	0	1	2	3	4
12.	Sık sık ilişkimin “doğru” olduğuna dair onay ararım.	0	1	2	3	4
13.	Partnerimin aslında benimle birlikte olmak istemediği düşüncesi beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
14.	Partnerimi ne kadar sevdiğimi tekrar tekrar kontrol etmem gerektiğini hissederim.	0	1	2	3	4

Ek-4: Romantik İlişkilerde Bağımlılık Ölçeği

	Hiçbir zaman	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1. Ona aşırı derecede ihtiyaç duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
2. Ona ulaşamadığım zamanlar mutsuz ve huzursuz oluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
3. Onu kıskanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
4. Onun yalnızca bana ait olmasını istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
5. Onun her hareketini kontrol ediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
6. Onu memnun etmek için kendi değerlerimi önemsemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
7. İlişkilerimde problem yaşamamak için partnerimin istediklerini yapıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
8. İlişkilerimde problem yaşamamak için hayır demek istememe rağmen evet diyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
9. İlişkilerimde fedakar olanın ben olduğunu düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
10. İlişkilerimde yüzde elliden fazlasını veriyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
11. Ondan ayrı kalmaya dayanamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
12. Onsuz yaşayamayacağıma inanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
13. Ona bağımlı olduğumu düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)